

SZAKDOLGOZAT

Pekker Zsanett

Pénzügy-számvitel szak

Budapest

2023

Magyar Agrár-és Élettudományi Egyetem
Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet

A Steker Sped Kft. vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének
vizsgálata a 2018-2021. évi beszámolók alapján

Belső konzulens: Dr. Belovecz Mária
egyetemi docens

Készítette: Pekker Zsanett

BL7BMG

pénzügy-számvitel levelező szak

Intézet: Befektetési, Pénzügyi és Számviteli Tanszék

Budapest

2023

Tartalomjegyzék

1.	Bevezetés	3
2.	Számviteli háttér	4
2.1	A beszámoló	7
3.	A komplex elemzés módszere	13
3.1	Vagyoni helyzet elemzése.....	16
3.2	Pénzügyi helyzet elemzése	20
3.3	Jövedelmi helyzet elemzés.....	22
4	A közúti áruszállításról.....	29
5	A Steker Sped Kft.....	32
5.1	A vállalkozás fejlődése	32
5.2	A vállalat környezeti elemzése	35
5.3	Szervezeti felépítés	39
6	A Steker Sped Kft. elemzése	40
6.1	Vagyoni helyzet elemzése.....	40
6.2	A pénzügyi helyzet elemzése.....	45
6.3	A jövedelmi helyzet elemzése	51
7	Következtetések.....	54
8	Összefoglalás	56
	Irodalomjegyzék	58
	Mellékletek	61
	Függelékek	64

1. Bevezetés

Szakedolgozatom témájaként a Steker Sped Kft. beszámoló elemzését választottam, mivel a cég életében 9 éve aktívan részt veszek. 2013-ban még egy könyvelőiroda alkalmazásában álltam. Ekkor került hozzám a vállalkozás, melynek könyvelésével innentől csak én foglalkoztam. A dinamikus fejlődésnek köszönhetően a vállalkozás 3 év alatt cégcsoporttá nőtte ki magát, így addigra már a könyvelés állandó jelenlétet kívánt, 2016-ban saját alkalmazott lettem. Munkaviszonyom azóta is fennáll, a cégcsoport működését pedig a számviteli és pénzügyi fronton erősítem. A kötelék miatt kézenfekvő volt, hogy választásom erre a témára esett, hiszen a megszerezett tapasztalataim által és az egyetemen elsajátított tudásommal olyan komplex elemzést készíthetek a Steker Sped Kft-ről, mely által a cégvezetők is egy átfogó képet kaphatnak a vállalkozásról.

Dolgozatomat az elméleti háttér ismertetésével kezdem, több szakirodalom és a számviteli törvény paragrafusainak használatával. Ezek után a Kft. főtevékenységének, a közúti áruszállításnak kívánok egy rövid fejezetet szentelni, majd a következő részben bemutatom a Steker Sped Kft fejlődését, működését, szervezeti felépítését. Mindezekon felül fontosnak tartom a piaci helyzet és a piaci környezet vizsgálatát is. Ezt követően rátérek a 2018-2021 évi beszámolók alapján, a Kft vagyoni-, pénzügyi-, jövedelmi helyzetének elemzésére.

A vagyoni helyzet elemzése során egyaránt használok statikus és dinamikus mutatószámokat. Vizsgálom a társaság vagyonának időbeli változását, illetve megoszlási viszonyszámok segítségével elemzem az eszközök és források összetételét. Ezt követően rátérek az eszköz és forrásszerkezet összhangjának, azaz az illeszkedési elv teljesülésének vizsgálatára. A pénzügyi helyzet vizsgálatának keretein belül elemzem a likviditási mutatókat, végül pedig az eredménykimutatás részeiből mutatok be olyan pontokat, melyeket fontosnak tartok az elemzés szempontjából.

Végül összegzem a vállalatról kialakult véleményem, az elemzés során kinyert eredmények és tapasztalatok alapján bemutatom az észlelt eseményeket és annak kiváltó okait. Ezek alapján következtetéseket vonok le a társaságban zajló folyamatokról.

2. Számviteli háttér

Ahhoz, hogy a menedzsment megfelelő döntéseket tudjon hozni, a tájékozódáshoz meg kell teremteni a szükséges feltételeket. De legyen szó akár tulajdonosról, hitelezőről, akár munkavállalóról, mindenkinek megalapozott és naprakész információra van szüksége, hogy megfelelő döntéseket hozzanak. Ennek biztosítására szolgál a vállalat beszámolója, mely által elemezni tudják a cég vagyoni-és pénzügyi helyzetét, a tevékenység hatékonyságát.

A gazdálkodó szervezetek számára mára már elengedhetlenné vált az, hogy tisztában legyenek a vállalatukkal kapcsolatos pénzügyi- és számviteli információkkal, hiszen mindezek tudatában tudják meghozni napi vagy hosszabb távú döntéseiket. Erős piaci versenyben az a vállalkozás képes talpon maradni, aki működését folyamatosan elemzi, figyeli mind a külső, mind a belső környezetet és a megfelelő időben, megfelelő válaszokkal tud reagálni a változásokra. Egy vállalkozás vezetését nem lehet ad-hoc jelleggel megvalósítani, elengedhetetlen egy megfelelő stratégia kialakítása, hogy csökkenteni tudják a potenciális veszteségeket vagy épp növelni tudják a nyereséget.

A döntéshozókon kívül a tulajdonosok és a befektetők számára is lényegesek a vállalkozásról szerzett információk, hiszen tudniuk kell, hogy a befektetéseik biztonságban vannak-e és az milyen profithoz juttatják őket. A hitelezők számára is fontos, hogy pontos és megfelelő képet kapjanak a szervezet vagyoni-és pénzügyi helyzetéről, hiszen abból látják, hogy a cég valóban képes-e hitel-és kamatfizetési kötelezettségeit teljesíteni. A munkavállalók szemszögéből elengedhetetlen szempont a cég pénzügyi stabilitása, hogy hosszabb távon, stabil és kiszámítható munkahelyen tudjanak munkát vállalni, ami által biztosítani tudják saját maguk és családjuk megélhetését.

Mindezek forrása törvény által kötelezően előírt beszámolók, adatszolgáltatások, belső számviteli információs rendszerek, kiegészítve a vezetői számvittel és kontrollinggal. Magyarországon e törvényi szabályozásra a számviteli törvény hivatott, mely meghatározza a könyvvizetés és a beszámoló összeállításánál érvényesítendő elveket, szabályokat, a nyilvánosságra hozatalt, közzétételt és a könyvvizsgálatra vonatkozó követelményeket. (2000.évi C. tv., 1.§) Ezek mellett a törvény olyan számviteli szabályokat tartalmaz, amelyek megfelelnek az Európai Unió irányelveinek, figyelemmel vannak a nemzetközi számviteli

elvekre, ezáltal megbízható és valós képet biztosít a vállalkozások vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetéről. (Paár et al., 2021)

A magyar **számviteli alapelvek** fontos irányelveket határoznak meg a gazdasági események rögzítéséhez, azok pontosságához, eredményeinek bemutatásához, melyek a 2000. évi C. törvény (Számviteli törvény) 14§-16§. paragrafusokban kerültek rögzítésre. Céljuk a számviteli folyamatok és beszámoló készítés egységesítése.



1. ÁBRA SZÁMVITELI ALAPELVEK

Forrás: Saját szerkesztés

Általános számviteli alapelv a **vállalkozás folytatásának elve**, mely szerint a beszámoló készítésekor és a könyvvezetés során abból kell kiindulni, hogy a gazdálkodó a belátható jövőben is fenn tudja tartani működését, folytatni tudja tevékenységét és nem várható a működés beszüntetése. Tehát a vállalkozás folytatásának elve lényegében a többi alapelv alkalmazhatóságának egyfajta feltétele. (Róth, 2008)

Tartalmi alapelvek közé tartozik a **teljesség elve**, mely kimondja, hogy a gazdálkodónak minden olyan gazdasági eseményt könyvelnie kell, amelyek a mérleg fordulónapját követően, de még a mérleg elkészítését megelőzőn váltak ismertté és az eszközökre,

forrásokra, illetve a tárgyévi eredményre hatással van. A **valódiság elve** alapján, azoknak a tételeknek, melyeket a könyvekben és a beszámolóban rögzítettek, a valóságban is megtalálhatóknak, bizonyíthatóknak és kívülállók által is megállapíthatóknak kell lenniük. Ennek feltétele, hogy elkészüljön a leltár, és abban szereplő eszközöket, a kimutatott kötelezettségekkel egyetemben a törvényben leírt értékelési elvek, módszerek alapján értékeljük (Varga, 2009). A Számviteli törvény 15.§ (8) bekezdése - **az óvatosság elve** - szerint nem lehet eredményt kimutatni akkor, ha az árbevétel, a bevétel pénzügyi realizálása bizonytalan. Az előre látható kockázatok és veszteségek értékvesztés elszámolásával, céltartalék képzésével vehetők figyelembe a tárgyévi eredmény meghatározása során. Tehát az értékvesztéseket, értékcsökkenéseket mindenképp el kell számolni, függetlenül attól, hogy az eredmény nyereség vagy veszteség. Az **összemérés elve** szabályai szerint az adott időszak eredményének meghatározásakor azokat a bevételeket és költségeket kell elszámolni, amelyek teljesítése a tárgyidőszakban megtörténtek, függetlenül a pénzügyi teljesítéstől. (Katonáné, 2015)

Formai alapelvek között említjük a **világosság elvét**, mely szerint a könyvvizetést és a beszámolót áttekinthető, érthető, a számviteli törvénynek megfelelően rendezett formában kell elkészíteni (2000.évi C. törvény, (Számviteli törvény), 15.§ (4). bekezdés). A beszámoló tartalma és formája, illetve az azt alátámasztó könyvvizetés vonatkozásában az állandóságot, továbbá az összehasonlíthatóságot kell biztosítani a **következetesség elve** szerint. Ezen alapelv érvényesítésének kulcsa a megfelelően kialakított és következetesen alkalmazott számviteli politika (Varga, 2009). Az üzleti év nyitómérlegében szereplő adatoknak – **a folytonosság elve** – meg kell egyezniük az előző üzleti év zárómérleg megfelelő adataival. Az eszközök és források értékelése az egymást követő években, illetve az eredmény számbavétele csak a törvényben meghatározott szabályok szerint változhat. Amennyiben a társaság a szabályoknak megfelelő módon megváltoztatja értékelési elveit, azok hatásait a kiegészítő mellékletében fel kell tüntetnie.

Kiegészítő alapelvekhez soroljuk a **bruttó elszámolás elvét**, mely kimondja, hogy a könyvvizetés során a bevételek és ráfordítások, a követelések és a kötelezettségek nem számolhatóak el egymással szemben. Az elv érvényesülése során arra kell figyelni, hogy a kötelezettségek és a követelések mindenkor elkülönüljenek egymástól, függetlenül attól, hogy azok egy dologhoz vagy eseményhez kapcsolódnak. **Lényegesség elve** szerint a beszámoló szempontjából minden olyan információ lényegesnek minősül, melynek elhagyása vagy téves bemutatása befolyásolja a beszámolót felhasználók döntéseit. „Egy-

egy tétel lényegessé minősítését más hasonló tételekkel összefüggésben kell megítélni”. (2000.évi C. törvény (Számviteli törvény), 16.§ (4). bekezdés) Az elv érvényesítéséhez a számviteli politikában meghatározott lényegesnek és nem lényegesnek meghatározott szempontokat kell figyelembe venni. Az **egyedi értékelés elve** alapján az eszközöket és kötelezettségeket a könyvvizetés és beszámolóképzés során egyedileg kell rögzíteni és értékelni. Olyan eszközök esetében, amelyek azonos paraméterekkel rendelkeznek, beszerzésük különböző időpontokban történt meg, de csoportosan vannak nyilvántartva (pl: készletek), az egyedi értékelés sajátosan érvényesül, értékelésük átlagos beszerzési áron, vagy FIFO módszerrel történik. (Katonáné, 2015) Az üzleti életben előfordulnak olyan ügyletek, melyek tartalma a szerződésben foglaltak alapján számviteli szempontból megkérdőjelezhető, vagy olyan atipikus szerződések, melyek „különös” számviteli elszámolást igényelnek. Az ilyen esetek számviteli elszámolásához nyújt támpontot a **tartalom elsődlegessége a formával szemben**. Az elv szabályai szerint a beszámolóban és azt alátámasztó könyvvizetés során a gazdasági eseményeket a tényleges gazdasági tartalmuknak megfelelően kell bemutatni és elszámolni. (Varga, 2009) A **költség-haszon összevetésének elve** gazdaságossági követelményt fogalmaz meg. A beszámolóban nyilvánosságra hozott információkból nyerhető haszonnak arányban kell állnia az információk előállításának költségeivel. Az elvet nem az egész beszámolóra kell érteni, hanem annak egyes elemeinek a meghatározásakor kell külön-külön mérlegelni. Az **időbeli elhatárolás elve** a több évet érintő árbevételek, költségek, ráfordítások időarányos elszámolását jelenti. Eszerint az olyan gazdasági események kihatásait, melyek két vagy több évet is érintenek, az adott időszak bevételei és költségei között olyan arányban kell elszámolni, ahogyan az alapul szolgáló időszak és az elszámolási időszak között megoszlik. (Róth, 2008)

2.1 A beszámoló

„(...) a gazdálkodó a tevékenysége során előforduló, a vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetére kiható gazdasági eseményekről - e törvényben rögzített szabályok szerint - folyamatosan nyilvántartást vezet és azt az üzleti év végével lezárja.” (2000.évi C. törvény, 12.§ (1) bekezdés)

Ebből a nyilvántartásból kinyert adatokból kell az üzleti év végén elkészíteni a beszámolót, amely majd tükrözi a vállalkozás egész éves eredményeit.

A beszámolónak mindig valós és megbízható képet kell adnia a gazdálkodó vagyoni és pénzügyi helyzetéről, mely magába foglalja vagyontárgyait, kötelezettségeit, tőkéjét, bevételeit, ráfordításait. (2000.évi C. törvény, 4.§ (1)-(2). bekezdés)

A beszámoló elkészítésének célja az, hogy annak révén a társaság megbízható információkat közöljön a piaci szereplőkkel a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről. Ebből adódóan, a számviteli törvény nagy jelentőséget tulajdonít a beszámolók nyilvánosságának, hiszen az információk csak így válhatnak mindenki számára elérhetővé és felhasználhatóvá. (Sallai, 2019)

A beszámoló formája

A beszámolók formája a részletességükben tér el egymástól. Az egyszerűsített éves beszámoló mérleg és eredmény sorai összevontabb adatokat tartalmaznak, míg az éves beszámoló sokkal nagyobb részletességgel mutatja be a vállalkozás eredményeit.

Fontos kiemelni, hogy mindig 1 üzleti évet foglal magába, és egy adott időpontra vonatkozik. Ez általában december 31-e, de ettől el is lehet térni.

A beszámoló formáját alapvetően több tényező határozza meg:

- 1.) az éves nettó árbevétel nagysága,
- 2.) a mérleg főösszeg nagysága és
- 3.) a foglalkoztatottak létszáma.

Van az az eset, amikor már nem a gazdálkodó választása eldönteni, hogy melyiket alkalmazza. Az erre vonatkozó rendelkezéseket a Számviteli törvény 9.§-ban találhatjuk meg. Hiszen például, jellemzően más típusú beszámolót készít egy korlátolt felelősségű társaság, mint egy anyavállalatnak nem minősülő részvénytársaság, vagy egy vállalatcsoport anyavállalata. (Siklósi, 2011)

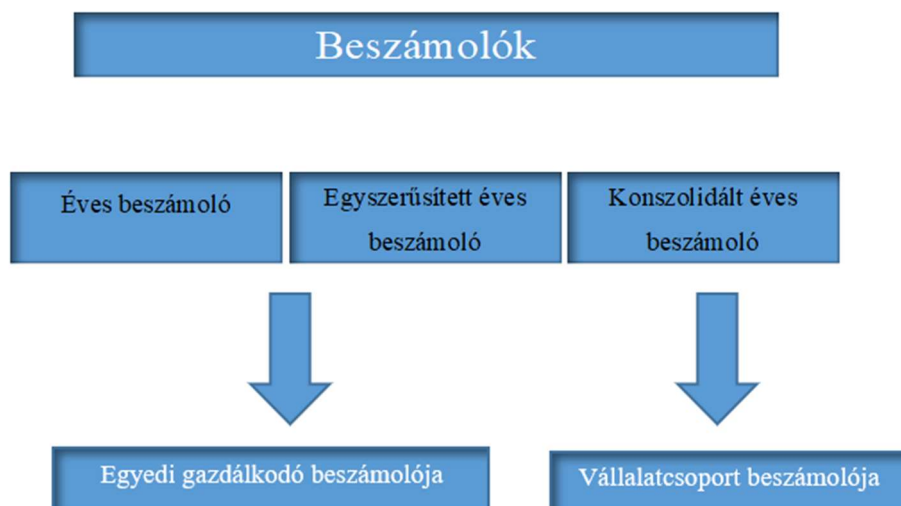
Egyszerűsített éves beszámolót jelen hatályos törvényi szabályozásnak megfelelően az a vállalkozás készíthet, akinek egymást követő 2 üzleti évben az alábbi mutatók közül bármelyik kettő nem haladja meg az alábbi határértékeket:

- mérlegfőösszeg: 1.200 millió forint
- éves nettó árbevétel: 2.400 millió forint
- üzleti évben átlagosan foglalkoztatottak létszáma: 50 fő (2000.évi C. törvény (Számviteli törvény), 8.§ - 9.§)

A fenti feltételek fennállása esetén sem választhatja az egyszerűsített éves beszámoló elkészítését a nyilvánosan működő részvénytársaság, az anyavállalat, és az a vállalkozás, melynek kibocsátott értékpapírjainak tőzsdei kereskedelme engedélyezett vagy az engedélyezést már kérelmezték. Számukra az **éves beszámoló** összeállítása kötelező. Ez a beszámoló fajta a legrészletesebb, hiszen a mérleg és az eredménykimutatás a leginkább tagolt, a kiegészítő melléklet tartalmi elemei a legbővebbek és a vállalat üzleti jelentését is el kell készíteni. **Összevont (konszolidált) éves beszámolót** köteles készíteni az a vállalkozás, amely anyavállalatnak minősül egy, vagy több vállalathoz fűződő kapcsolatában. Ezek a vállalkozások jogilag önállóak, de gazdaságilag szorosan kapcsolódnak egymáshoz, mintha azok egyetlen vállalatként működnének. A beszámolót az anyavállalt köteles elkészíteni a leányvállalatokkal együtt, az egymás közötti kapcsolatokból adódó halmozódások kiszűrésével. (Róth, 2008)

Mivel az üzleti év fő szabály szerint egybe esik a naptári évvel, a fordulónap alapesetben december 31. Fő szabály szerint tehát, a beszámoló elkészítésének és benyújtásának időpontja az Szvt-ben foglaltak szerint május 31.

A Szvt. azonban lehetőséget ad a naptári évtől eltérő üzleti év alkalmazására is – mely ez esetben is 12 hónap, amennyiben az üzletmenet ciklikussága vagy az anyavállalat működéséhez igazodás okán annak alkalmazása szükséges, vagy célszerű. Amennyiben a gazdálkodó úgy dönt, hogy a naptári évtől eltérő üzleti évet kíván alkalmazni, akkor azt a létesítő okiratban rögzíteni és a cégbíróságon bejelenteni szükséges. Ezt követően pedig az állami és a helyi adóhatóságot is értesíteni kell. A beszámolóképzés összeállításának és közzétételének határideje pedig a fordulónapot követő ötödik hónap utolsó napja.



2. ÁBRA BESZÁMOLÓK FAJTÁI

Forrás: Saját szerkesztés

Itt szeretnék kitérni a könyvvizsgálati kötelezettségre is, hiszen annak megállapítása sokszor okoz fejtörést a cégek számára. A számviteli törvény minden kettős könyvvitelt vezető vállalkozás számára előírja a könyvvizsgálat kötelezettséget, de értékhatártól függően felmentést ad. Ennek értelmében nem kötelező a könyvvizsgálat, ha a gazdasági társaság éves nettó árbevétele a megelőző üzleti év átlagában nem haladta meg a 300 millió forintot, és az átlagos foglalkoztatotti létszám nem haladta meg az 50 főt. A két feltételnek együttesen kell teljesülnie. (2000.évi C.törvény, 155.§) A könyvvizsgálat célja a könyvviteli, mérlegkészítési és értékelési elvek betartásának, a mérleg valóságának, teljességének és világosságának ellenőrzése. A könyvvizsgáló a beszámoló felülvizsgálatáról könyvvizsgálói jelentést készít, mely tartalmazza a könyvvizsgálói záradékot vagy a záradék megadásának elutasítását. (Tompai, 1993)

A beszámoló fő részei

A **mérleg** egy adott időpontra vonatkozóan mutatja be a gazdasági társaság eszközeit és forrásait. Olyan kétoldalú kimutatás, amely egyik oldalon a vállalat eszközeit mutatja be, kezdve a legnehezebben mobilizálhatóakkal, a másik oldalon pedig a működéshez rendelkezésre álló forrásokat mutatja be, különválasztva a saját és idegen tőkét.

Az **eredménykimutatás** egy olyan számviteli kimutatás, amely meghatározott szerkezetben mutatja egy adott időszak hozamait, ráfordításait és eredményét. (Sztanó, 2019) Szoros kapcsolatban van a mérleggel, a mérlegben és az eredménykimutatásban levezetett eredményeknek meg kell egyezniük. Az eredménykimutatás egyik legfontosabb mutatója az adózott eredmény, amely az üzleti év bevételeinek és ráfordításainak különbözete. Ez lehet nyereség – ha a bevételek meghaladják a kiadások mértékét -, illetve veszteség. Kétféle változatban készíthető, a vállalkozás választása szerint, összköltség vagy forgalmi költség eljárással. A levezetés csak az üzemi eredmény meghatározásában tér el egymástól, utána a kétféle séma megegyezik. Az összköltséges kimutatás az üzleti évben felmerült összes költséget mutatja be és állítja szembe az árbevétellel, az egyéb bevétellel, valamint az aktivált saját teljesítmények értékével. A forgalmi költséges kimutatás az értékesítés érdekében a tárgyidőszakban közvetlenül és közvetetten felmerült költségeket mutatja be és veti össze az értékesítés árbevételével és egyéb bevételekkel. (Sztanó et al., 2006)

A beszámolóban feltüntetett adatok egy laikus számára nehezen értelmezhető információkat tartalmazhatnak. A **kiegészítő melléklet** arra hivatott, hogy a mérleg és eredménykimutatásban szereplő adatokat megmagyarázza és többletinformációkkal szolgáljon a felhasználó számára a vállalkozás működésére vonatkozóan. Számviteli törvény 88-94/A§ rendelkezik tartalmáról, felépítéséről, de formája kötetlen. Ennek alapján, a kiegészítő melléklet az általános, a tájékoztató és a specifikus részből áll, melyet végül a cash-flow kimutatás követ. Az általános részben jellemzően röviden bemutatásra kerül a társaság tevékenysége, tulajdonosai, vezető tisztségviselői, a számviteli politikája, a mérleg és eredménykimutatás választott formája, a mérleg fordulónapja, mérlegkészítés időpontja, alkalmazott értékelési eljárások stb. A specifikus kiegészítések között a mérleghez és az eredménykimutatáshoz fűződő információk kerülnek megjelenítésre, mint az immateriális javak és tárgyi eszközök bruttó értékének, halmozott értékcsökkenésének alakulása; saját tőke tárgy éven belüli változása stb. A tájékoztató részben kerülnek megjelenítésre a társasági adó alapjának korrekciós tételei, a foglalkoztatottakkal kapcsolatos létszám és

béradatok. Végül a cash-flow kimutatás, mely a tárgyévi pénzeszközváltozás részletes levezetését tartalmazza. (Sztanó et al., 2006)

Összességében tehát, a kiegészítő mellékletbe azokat a számszerű adatokat és szöveges magyarázatokat kell felvenni, amelyeket a törvény előír, továbbá mindazokat, amelyek a vállalkozó vagyoni, pénzügyi helyzetének, működése eredményének megbízható és valós bemutatásához a tulajdonos, a befektetők, a hitelezők számára – a mérlegben, az eredménykimutatásban szereplőkön túlmenően – szükségesek.

Kötelező elkészíteni az **üzleti jelentést** azoknak a gazdálkodó szervezeteknek, akik éves beszámolót készítenek. A cégbíróságon nem kell letétbe helyezni, viszont a vállalkozás székhelyén mindenki számára hozzáférhetővé kell tenni. Az üzleti jelentés információkat tartalmaz a vállalkozás jelenlegi működéséről, a jövőbeli terveiről, illetve a kockázatok kezeléséről, amely a vállalkozás megismerésének eszköze. Általában három évre készítik, ezáltal egy olyan középtávú tervezés valósítható meg, amely elősegíti és támogatja a tulajdonosi és vezetői döntéseket, a befektetők, hitelintézeteknek számára pedig megmutatja a vállalkozás elképzeléseit, céljait, elvárásait. Különös jelentősége lehet, ha egy induló vállalkozás készít üzleti tervet, hiszen a leghatékonyabb eszköz arra, hogy a leendő vállalkozó megvizsgálja a lehetséges vállalkozás külső környezetét, a lehetőségeket és veszélyeket, a tervezett tevékenység eredményét és ezek alapján a befektetés megtérülését. (Kresalek, 2003)

A beszámoló letétbe helyezése és közzététele

Az elkészült beszámolót és a hozzá tartozó kiegészítő mellékletet, illetve az adózott eredményről szóló határozatot és amennyiben könyvvizsgálattal alátámasztott a beszámoló, akkor a könyvvizsgálói jelentést a mérlegfordulónapot követő 5. hónap utolsó napján (konszolidált beszámolót készítő anyavállalatnak a mérlegfordulót követő 6. hónap utolsó napján) közzé kell tenni az erre kialakított online felületen. A feltöltést követően az adatok azonnal megjelennek a www.e-beszamolo.im.gov.hu oldalon, ahol bárki hozzáférhet, másolatot készíthet, és le is töltheti azokat. (Róth, 2008)

3. A komplex elemzés módszere

Az elemzés, a vállalati működés viszonyában, a megismerés egyik alapvető módszere, mely támogatja, biztosítja a szükséges információk előállítását. Az elemzés a társaság gazdálkodásra, eredményeinek vizsgálatára és azok értékelésére irányul (Pucsek, 2013). Az elemzés ugyanakkor, a menedzsment nélkülözhetetlen eszköze is, hiszen a vezetők az elemzés révén juthatnak a megfelelő tartalmú és formájú információhoz. (Bíró, 2016)

„A vállalkozási tevékenység gazdasági elemzése mindazon tevékenységek összessége, amelyek a társadalmi-gazdasági folyamatok által meghatározott vállalkozási értékteremtési folyamat összefüggéseinek feltárására irányulnak, megalapozván ezáltal a vezetői döntéseket, ezen keresztül a vállalkozás gazdálkodását, a vállalkozási menedzsment és a munkatársak céltudatos cselekvését.” (Körmendi & Kresalek, 2006)

(Bíró et al., 2016) alapján, az elemzés fő célja azon tényezők feltárása és számszerű értékelése, melyek befolyással vannak a vállalkozás gazdálkodására, a vezetők döntéseire és a vezetői intézkedések végrehajtására.

Az elemzést indukáló információigény függvényében, az elemzés tárgya meglehetősen sok területre irányulhat: fókuszálhat az, a vizsgált vállalkozás egyes alrendszerére, mint például az alaptevékenységre, a társaság beszerzési, termelési vagy szolgáltatási tevékenységeire, a humán erőforrásgazdálkodásra vagy az eszközgazdálkodásra. Továbbá, a gazdasági elemzés összpontosíthat a vizsgálat alá vont vállalkozás átfogó, komplex elemzésére. Ez utóbbi esetben az elemzés elsődleges információforrása a beszámoló (Pucsek, 2013).

Az elemzés feladatai az alábbiak lehetnek:

- a gazdálkodás folyamatos támogatása, segítése,
- a gazdasági döntések meghozatalát segítő információk szolgáltatása,
- az eredmények vizsgálata és értékelése,
- hiányosságok és veszteségek okainak feltárása,
- a hibák kiküszöbölésére, megszüntetésére irányuló javaslatok tétele.

A vállalkozás működésének vizsgálata jellemzően statisztika módszerek alkalmazásával történik. Így, egy elemzés folyamán sor kerül(het) az adatok megfelelő csoportosítására,

viszonyszámok és helyzetmutatók képzésére, szóródási mérőszámok számítására, becslések készítésére, idősorok elemzésére stb. (Bíró et al., 2016)

A vállalkozás működését és/vagy teljesítményét feltárni kívánó vizsgálatnak szinte minden esetben része a vagyoni, a pénzügyi és a jövedelmezőségi elemzés. Elengedhetetlen azonban, hogy még a vizsgálatot megelőzően meghatározásra kerüljenek az elemzés céljai. Szükség van erre egyrészt azért, mert akkor a szükséges kérdéskör részletesebben, célirányosan vizsgálható. Másrészt pedig, ily módon, az eredmények minősítése és értelmezése is lényesen könnyebbé válik.

Az elemzés során felhasználásra kerülő információk két csoportra, számszerűsíthető és nem számszerűsíthető adatokra bonthatók. Az előbbi szegmensbe azok sorolhatók, amelyekhez az információt a beszámoló közvetlenül szolgáltatja. A nem számszerűsíthető információk a beszámoló adataiból csak feltételezhetők – ennek tipikus példája a vizsgálat alá vont vállalkozás vezetőségére vonatkozó megállapítások. Erre vonatkozóan, kellően objektív megállapítások kizárólagosan a belső adatokból nem tehetők, ahhoz szükséges más jellegű információ figyelembevétele is. Kulcsfontosságú az adott teljesítmény kontextusba helyezése, vagyis az aktuális gazdasági helyzet figyelembevétele és/vagy az eredmények versenytársakhoz történő viszonyítása (Kresalek, 2004).

Az elemzés folyamán használt mutatószámok vagy abszolút mutatószámok, vagy relatív viszonzszámok. Az abszolút mutatószámok jellemzően a beszámoló adataiból közvetlenül, összeg vagy különbség számításával határozhatók meg. A relatív viszonzszámok pedig, két abszolút érték hányadosának képzésével számítható. Mindkét típusú mutatószám esetében olyan összevont kifejezés a kapott eredmény, mely koncentrált formában tájékoztat számszerűsíthető, mennyiségi úton bemutatható jelenségekről. (Bíró et al., 2016)

(Otto H. Jacobs, Andreas Oestreicher, 2000) alapján az elemzés során használt viszonyszám lehet:

- megoszlási viszonyszám: egy részadat viszonyítása az egészhez
- koordinációs mutatószám: két részadat egymáshoz való viszonyítása
- dinamikus viszonyszám: két időszak, vagy időpont adatának hányadosa, bázis- vagy láncviszonyszám
- intenzitási viszonyszám: egymással összefüggő, ám különböző mértékegységű adat egymáshoz viszonyítása.

Az eszközök időbeli állományváltozása jellemzően dinamikus (lánc- és bázis-) viszonyszámokon keresztül vizsgálható. Célszerű azonban, az eredmények megfelelő értékelhetősége okán, legalább 4-5 év gazdálkodásának adatait vizsgálni. Ennél rövidebb időszak adatai alapján ugyanis a vállalkozás működését jellemző trendek szinte egyáltalán nem tárhatók fel. Illetve, rövid időszak esetén szintén nehezen állapítható meg, hogy a vállalkozás teljesítményére milyen mértékben voltak hatással belső és külső tényezők. Többek között ezért is lényeges a hatékonyság vizsgálata kapcsán látni, hogy az árbevétel hogyan viszonyul az egyes eszközkategóriák állományához – ez, termelő tevékenység esetén, a tárgyi eszközök vagy a készletek és az árbevétel viszonyulását jelenti. E tekintetben pedig, egy-két év adatai alapján nem alkotható vélemény.

Az elemzés során alkalmazott mutatószámok két csoportra, horizontális és vertikális mutatószámokra oszthatók.

A vertikális mutatószámok számlalóban és nevezőben lévő adatai is a mérleg egyazon oldaláról származnak, tehát egy kisebb szegmens kerül viszonyításra egy nagyobb kategóriához képes (pl.: Tárgyi Eszközök/Befektetett Eszközök). Az ily módon számított százalékos eredmények megmutatják a vállalkozás vagyonának eszköztípusonkénti megoszlását, továbbá ezek alapján az eszközállomány összetételének változása is figyelemmel kísérhető. (Bíró, 2016)

A horizontális mutatószámok esetében a hányados egyik eleme a mérleg eszközoldaláról, a másé pedig a forrásoldalról származik (pl.: Forgóeszközök/Rövid lejáratú kötelezettségek).

A vagyon változását, annak időbeli alakulását dinamikus viszonyszámok segítségével vizsgálhatjuk. A dinamikus viszonyszámok két időpont adatát hasonlítják össze. A mérleg mindig két időszakot, az előző évet és a tárgyévet tartalmazza, így ez esetben ezek

hányadosát vizsgáljuk. A dinamikus viszonyszámok alkalmazásával átfogó kép rajzolódik ki a társaság vagyoni helyzetéről.

A statikus mutatók adott időpontra vonatkoznak. Az eszközök, illetve források összetételének elemzéséhez használt mutatószámok leggyakrabban megoszlási viszonyszámok. Azaz valamely eszköz vagy forrás csoportot viszonyítunk a mérleg főösszegéhez. Ezen túl alkalmazhatunk részcsoportokat egymáshoz mérő koordinációs viszonyszámokat is.

A források elemzése során fontos hangsúlyt fektetni a társaság tőkeszerkezetének vizsgálatára is. Az elemzéshez különféle tőkeszerkezeti mutatók alkalmazhatók. Az összetétel mutatók közül több tekinthető egyben tőkeszerkezeti mutatónak is, például a saját tőke összes forráshoz viszonyított aránya, vagy az idegen tőke összes forráshoz viszonyított aránya is. (Szemán, 2008)

A továbbiakban azokat a speciális pénzügyi mutatókat szeretném bemutatni, melyeket a vállalkozás vagyoni helyzetének, pénzügyi helyzetének és jövedelmi helyzetének elemzésekor alkalmazandók.

3.1 Vagyoni helyzet elemzése

Egy vállalkozás vagyoni helyzete a mérleg vizsgálatán keresztül ismerhető meg. Itt kerül sor ugyanis az eszközök és források összetételének vizsgálatára és az azokban bekövetkezett változások feltárására (Musinszki, 2013)

A vagyoni helyzet vizsgálatára leggyakrabban alkalmazott mutatószámok többsége valamilyen megoszlási viszonyszám, tehát egy eszköz vagy forrás csoport kerül viszonyításra a mérleg főösszeghez. Ezen túl azonban, a megfelelő megismerés érdekében szükség lehet koordinációs viszonyszámok alkalmazására is, melyek a kisebb csoportok (mérlegsorok, mérleg csoportok) egymáshoz viszonyulását mutatják. (Takács, 2015) Az egyes eszköz- vagy forráscsoportok összetételének vizsgálata elengedhetetlen az elemzés alá vont társaság vagyoni helyzetének teljeskörű megismerése érdekében.

Az eszközállomány összetételének vizsgálatára leggyakrabban alkalmazott mutatószámokat az alábbi táblázat tartalmazza.

1. TÁBLÁZAT ESZKÖZSZERKEZETI MUTATÓK

Megnevezés	Képlet
Befektetett eszközök aránya (%)	$= \text{Befektetett eszközök} / \text{Összes eszköz}$
Tárgyi eszközök aránya (%)	$= \text{Tárgyi eszközök} / \text{Befektetett eszközök}$
Forgóeszközök aránya (%)	$= \text{Forgóeszközök} / \text{Összes eszköz}$
Készletek aránya (%)	$= \text{Készletek} / \text{Forgóeszközök}$
Követelések aránya (%)	$= \text{Követelések} / \text{Forgóeszközök}$
Vevők aránya (%)	$= \text{Vevők} / \text{Követelések}$

Forrás: Saját szerkesztésű táblázat (Bíró et al., 2016) alapján

Az 1. táblázat korántsem teljeskörű, hiszen tulajdonképpen minden egyes mérlegsor (rész)aránya vizsgálható az adott mérlegsorra vonatkozó, azonos módszer alapján képzett mutatóval. Általánosan elfogadható optimális értékek nincsenek, az eszközök összetételéből a vállalkozás stabilitására, rugalmasságára, vagy akár konkrét tevékenységére is lehet következtetni. (Musinszki, I. évfolyam 2013/12)

A befektetett eszközök aránya mutatónak kiszámításával megkapjuk, hogy az összes eszközön belül mekkora részt képviselnek a befektetett eszközök, melyet tovább bontva, a mérlegfőcsoport belső szerkezetének vizsgálatával kimutatható a tárgyi eszközök, immateriális javak, befektetett pénzügyi eszközök részaránya. A tárgyi eszközök aránya a termeléshez vagy szolgáltatáshoz szükséges gépek, berendezések, ingatlanok nagyságáról adnak információt, az immateriális javak aránya a vagyon értékű jogok, szellemi termékek (know-how) mértékéről, a befektetett pénzügyi eszközök aránya pedig a befektetések, részesedések nagyságát fejezi ki (Takács, 2015). „A befektetett eszközök arányának növekedése pozitívnak minősíthető, ha olyan beruházások valósultak meg, amelyeket a jövőbeni termelés mennyiségi vagy minőségi javítása indokolt. Egyúttal ennek növekedése arra is felhívja a figyelmet, hogy a termelés állandó költségeivel a jövőben fokozottabb mértékben kell számolni.” (Paár et al., 2021) Ezek az állandó, fix költségek az értékcsökkenési leírás, karbantartási-költségek, és adók (pl. súlyadó) formájában merülnek fel, melyek alacsony kapacitáskihasználás mellett nagy anyagi terhet, illetve gazdasági kockázatot jelenthetnek a vállalkozás számára. (Musinszki, I. évfolyam 2013/12)

A forgóeszközök főcsoport mutatóinak elemzésekor olyan eszközöket vizsgálunk, melyek 1 éven belül szolgálják a vállalkozást. A mutatók értékelésekor átfogó képet kaphatunk arról, hogy a vállalkozás megfelelő arányú (pénz)eszközökkel rendelkezik e napi folyamatos működéshez. A készletek, követelések és vevők arányát átlagadatok alapján érdemes vizsgálni, hiszen állományukban gyakori a nagymértékű ingadozás. (Paár et al., 2021)

A forrásösszetétel vizsgálata során leggyakrabban alkalmazott vertikális mutatókat a 2. táblázat foglalja össze, melyek megmutatják a vállalkozás tőkeerősségét, életképességét, idegentőke-függőségét (Szemán, 2008). Ezen mutatók esetén is megjegyzendő, hogy a felsorolás nem teljeskörű, hiszen ez esetben is minden mérlegsorra képezhető mutató az azonos módszer alapján.

2. TÁBLÁZAT FORRÁSSZERKEZETI MUTATÓK

Megnevezés	Képlet
Tőkeellátottság (%)	$= \text{Saját tőke} / \text{Összes forrás}$
Saját tőke növekedési mértéke (%)	$= \text{Adózott eredmény} / \text{Saját tőke}$
Tőkenövekedési ráta (%)	$= \text{Saját tőke} / \text{Jegyzett tőke}$
Kötelezettségek aránya (%)	$= \text{Kötelezettségek} / \text{Összes forrás}$
Tőkefeszültség (%)	$= \text{Idegen tőke} / \text{Saját tőke}$
Tőkemultiplikátor (%)	$= \text{Összes forrás} / \text{Saját tőke}$

Forrás: saját készítésű táblázat (Bíró et al., 2016) alapján

A tőkeellátottság mutató arra vonatkozóan ad információt, hogy a vállalkozás forrásállományában milyen arányú a belső és külső források állománya. A fenti képlet eredményének értelmezése az, hogy minél magasabb az érték, annál inkább saját forrásból finanszírozott a társaság működése. (Bíró et al., 2016) szerint a Saját tőke minimálisan elfogadható aránya – önálló vállalkozások esetén – 30 %.

Saját tőke mutatója arra vonatkozóan ad tájékoztatást, hogy a tulajdonosi tőkéhez mérten milyen mértékű a vizsgált évben a vagyon növekedése vagy csökkenése. Az Adózott eredmény (fel)halmozása a Saját tőke elsődleges és legfontosabb alakító tényezője. A korábbi évek működésének eredményei az Eredménytartalékban kerülnek felhalmozásra. A

2. táblázatban bemutatott módszer alapján történő kalkuláció eredményének értelmezése az, hogy minél magasabb a mutató értéke annál kedvezőbb az érték – a negatív érték vagyonszűkítést jelez.

A tőkenövekedési ráta, ahogyan a 2. táblázat harmadik sora mutatja, a Saját Tőke, Jegyzett Tőkéhez viszonyított változásáról ad tájékoztatást. A Saját tőke növekedési mutatójától eltérően, ezzel a mutatószámmal hosszú távon vizsgálható a társaság tőkenövekedése – feltéve, hogy időközben nem történt változás a Jegyzett tőke állományában.

A kötelezettségek aránya mutató a gazdálkodó eladósodottságának mértékéről tájékoztat, vagyis arról, hogy a társaság finanszírozása milyen mértékben támaszkodik idegen forrásra az összes forrás viszonyában. A fenti táblázatban feltüntetett módon történő számítás eredménye és annak értékelése jelentős mértékben függ a vizsgált vállalkozás tevékenységétől. Mivel tulajdonképpen a Tőkeellátottság komplementeréről van szó, így a 70% feletti érték kedvezőtlennek, de legalábbis figyelemfelkeltőnek tekintendő. (Bíró, 2016)

A Tőkefeszültség mutató az idegen tőke saját tőke arányáról tájékoztat. A mutató értéke és annak minősítése e mutató esetében is nagymértékben a vállalkozás tevékenységének függvénye. A mutató értékelését illetően, minél magasabb az érték, annál magasabb kockázatú a vállalkozás.

A Tőkemultiplikátor mutató arról tájékoztat, hogy a vizsgált vállalkozás egységnyi saját tőkével mekkora eszközállományt mozgat. Elméletileg ugyan kedvező a minél magasabb érték, azonban ennek forrásoldali következménye kapcsán tekintettel kell venni a vállalkozás tőkeerősségére, tehát normál körülmények között nem szabad, hogy meghaladja a 2,5-3 értéket (Bíró et al., 2016).

A mutatószámok mellett fontos vizsgálni a vállalat eszköz és forrásszerkezetének összhangját, azaz az **illeszkedési elv** teljesülését. Az illeszkedési elv kimondja, hogy a vállalatoknak tartós eszközeit tartós forrásokkal, átmeneti eszközeit pedig átmeneti forrásokkal kell finanszírozniuk. Az illeszkedési elv teljesülése esetén tehát az eszközök megtérülése összhangban áll a források lejáratával. (Huzdik et al., 2020)

Ideális esetben a vállalkozásoknál megvalósul az illeszkedési elv érvényesülése, azonban ez nem minden esetben teljesül. Az illeszkedési elv teljesülésének vizsgálata alapján különböztethetjük meg a három fő finanszírozási stratégiát, ezek: a szolid, a konzervatív, valamint az agresszív finanszírozási stratégia. A mérleg szerkezete alapján mindegyik vállalat besorolható a fenti csoportok valamelyikébe.

Szolid finanszírozási stratégia esetén az eszközök megtérülése összhangban áll a források lejáratával, azaz a tartós eszközlekötést tartós tőkelekötéssel, az átmeneti forgóeszközöket pedig rövid lejáratú kötelezettségekkel finanszírozza a vállalat. A szolid finanszírozási stratégia esetén tehát teljesül az illeszkedési elv.

Konzervatív finanszírozási stratégia esetén a vállalkozás az óvatosságot helyezi előtérbe. Ebben az esetben az eszközök finanszírozásában magasabb arányban jelennek meg a tartós források, mint amekkorára az eszközök megtérülési idő szerinti struktúrája alapján szükség lenne. Azaz a társaság az átmeneti forgóeszközeinek egy csoportját is hosszú lejáratú forrásokkal finanszírozza. Ennek legnagyobb hátránya, hogy drága, mivel költségtöbblettel jár, valamint könnyen hozamcsökkenést idézhet elő.

Agresszív finanszírozási stratégia esetén az eszközök finanszírozásában kevesebb tartós forrás kerül bevonásra, mint amekkorára mértékűre az eszközök megtérülési idő szerinti struktúrája alapján szükség lenne. Azaz a társaság a tartósan lekötött forgóeszközeinek egy csoportját is rövid lejáratú kötelezettségekkel finanszírozza. Ennek előnye, hogy alacsonyabb kamatkiadással jár. Azonban veszélyes, mivel a társaságnál könnyen likviditási problémák jelentkezhetnek, melyek növelik a pénzügyi kockázatot.

3.2 Pénzügyi helyzet elemzése

A pénzügyi helyzet vizsgálata során a cél megismerni az elemzés alá vont vállalkozás pénzügyi stabilitását, likviditási helyzetét, és nem utolsósorban fizetési készségét. A likviditási helyzet vizsgálata már csak azért is fontosnak tekinthető, mivel a manapság megjelenő új üzleti modellek esetében igen jellemző vonás, hogy a tevékenység teljesítése és annak pénzbeli realizálása – a korábban megszokottaktól eltérően – jelentősen eltér időben.

Egy gazdálkodó pénzügyi helyzete teljeskörűen csak a likviditás (rövid távú fizetőképesség) és az adósságállomány (hosszútávú eladósodottság) együttes vizsgálata során ismerhető meg (Takács, 2008).

A likviditás vizsgálata során a fő kérdés az, hogy a vállalkozás rövid felszabadítható forrásai milyen mértékben fedezik a rövid távon aktuálissá váló kötelezettségeket. A hosszú távú

fizetőképesség elemzése során pedig az vizsgálandó, hogy a vállalkozás adósságállománya nem magasabb, mint az eszközállomány értéke és visszafizetésére a működési eredmény megfelelő fedezetet nyújt. Az adósságállomány a vállalkozás egy évnél hosszabb lejáratú kötelezettségeit foglalja magába, ide sorolandó tehát, a hátrasorolt és a hosszú lejáratú kötelezettségek.

A társaság likviditásának, vagyis rövid távú fizetőképességének vizsgálatához alkalmazott mutatószámokat és azok számítási módszerét a 3. táblázat foglalja össze.

A likviditási ráta a leggyakrabban használt likviditási mutatónak tekinthető. A mutató a társaság likvid, azaz forgóeszközeit viszonyítja a rövid lejáratú kötelezettségek értékéhez. A likviditási ráta arról nyújt információt, hogy a likvid eszközöknek tekintett forgóeszközök értéke hányszorosa az egy éven belül esedékes kötelezettségeknek. Vagy másként megfogalmazva, a forgóeszközök mekkora arányban képesek fedezetet nyújtani a rövid lejáratú kötelezettségekre. Ha a mutató értéke eléri 1,2-1,3 értéket, akkor elfogadhatónak, ha a 2-t meghaladja, akkor stabilnak tekinthető a vállalat likviditási helyzete.

3. TÁBLÁZAT LIKVIDITÁSI MUTATÓK

Megnevezés	Képlet
Likviditási ráta – Likvid I. mutató	$= \frac{\text{Forgóeszközök}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$
Likviditási gyorsráta – Likvid II. mutató	$= \frac{(\text{Forgóeszközök} - \text{Készletek})}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$
Pénzeszköz likviditás – Likvid III. mutató	$= \frac{\text{Pénzeszközök}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$

Forrás: saját készítésű táblázat (Pucsek, 2013) alapján

A likvid eszközök kategóriája azonban többféle módon is meghatározható, a forgóeszközök állománya szűkíthető. A likviditási gyorsrátánál a forgóeszközök értékét csökkentjük a készletek értékével, és a különbséget viszonyítjuk a rövid lejáratú kötelezettségek értékéhez. A készletek számításból történő kivonása azzal indokolható, hogy a társaság alapvető működéséhez feltétlenül szükségesek. Ezen mutató esetében is annál kedvezőbb, minél magasabb, általában a 0,7 értéktől minősül elfogadhatónak.

A pénzeszköz likviditás arról informál, hogy a teljes eszközállomány legkönnyebben mobilizálható eszközei, vagyis a pénzeszközök és az értékpapírok, milyen mértékben fedezik a Rövid lejáratú kötelezettséget (Pucsek, 2013).

Ahogy korábban említésre került, a pénzügyi helyzet kapcsán vizsgálandó másik terület az eladósodottság. Az eladósodottság vizsgálatára szolgáló mutatókat a 4. táblázat foglalja össze.

4. TÁBLÁZAT ADÓSSÁGÁLLOMÁNY ELEMZÉS MUTATÓI

Megnevezés	Képlet
Adósságállomány aránya (%)	$= \frac{(\text{Hátrasorolt K.} - \text{H.L.K.})}{(\text{S.T.} + \text{Hátrasorolt K.} + \text{H.L.K.})}$
Adósságállomány fedezettsége	$= \text{S.T.} / \text{Adósságállomány}$
Adósságfedezeti mutató	$= (\text{A.E.} + \text{ÉCS}) / \text{H.L.K. esedékes részlet}$

Forrás: saját készítésű táblázat (Bíró et al., 2016) alapján

Az adósságállományba az éven túli lejáratú, külső, visszafizetés terhe mellett igénybe vett források sorolandók. Ez alapján tehát, az adósságállományba, a mérlegben a hátrasorolt kötelezettségek és a hosszú lejáratú kötelezettség soron kimutatott kötelezettségek tartoznak.

Az Adósságállomány aránya mutató arról tájékoztat, hogy mekkora a hosszú távú eladósodottságot, vagyis a hosszú lejáratú források között milyen mértékben van jelen idegen forrás. Amennyiben a mutató értéke 70% feletti, az kritikus szintű eladósodottságra utal.

Tekintve, hogy az idegen tőkét az esetek döntő többségében kamatfizetés terheli, ami növeli a vállalkozás terheit, célszerű vizsgálni, hogy a belső források milyen mértékben nyújtanak fedezetet a hosszú távú kötelezettségekre – erre szolgál a Adósságállomány fedezettsége mutató. E tekintetben tehát, kedvezőnek az tekinthető, ha a mutató értéke legalább 1, ami azt jelent, hogy a Saját tőke aránya 50% felett van. (Huzdik et al., 2020)

Az Adósságfedezeti mutató pedig arról tájékoztat, hogy a társaság eredménye milyen mértékben fedezi a hosszú lejáratú kötelezettségek aktuálisan felmerülő törlesztőrészletét.

3.3 Jövedelmi helyzet elemzés

A vállalkozások célja a törvényi meghatározás szerint is a nyereség- és vagyonszerzés, a jövedelmezőség. Másrészt pedig, a jövedelmezőség alapján határozza meg a társaság

működésének fenntarthatóságát. E két okból kifolyólag, a terület vizsgálata nélkül nehezen képzelhető el vállalatelemzés.

A gazdálkodó nyeresége pedig nem más, mint a bevételek és a ráfordítások különbsége. A nyereség elemzésének egyik fő célja feltárni az eredmény változásának, okának feltárása, legyen az növekedés vagy csökkenés.

Eredmények különböző szempontok szerinti elemzésekor vizsgálhatjuk egy vállalat jövedelmi helyzetét. Ahhoz, hogy egy társaság tevékenységének eredményességét meg lehessen ítélni, az eredménykimutatás átfogó elemzését szükséges elvégezni. Az, hogy kinek mi számít eredményesnek, az az elemző, vagy érdekelt „személyétől” függ, így itt is különbséget tehetünk külső és belső elemzés között.

A jövedelmezőségi mutatók megmutatják, hogy a gazdasági társaság a rendelkezésére álló eszközöket és forrásokat mekkora eredménnyel tudta hasznosítani, vagyis hogyan alakult a vállalkozás jövedelemtermelő-képessége.

A gyakran használt jövedelmezőségi mutatók közül néhányat a 6. táblázat mutat be. Ez esetben talán még inkább igaz az, ami korábban, vagyis, hogy a mutatók korántsem teljeskörűek, az elemzés igényéhez igazodva számos mutató képezhető ugyanazon módszer alapján.

5. TÁBLÁZAT JÖVEDELMEZŐSÉGI MUTATÓK

Megnevezés	Képlet
Árbevétel arányos jövedelmezőség (ROS)	= Adózott eredmény / Ért. nettó árbevétele
Tőkearányos adózott eredmény (ROE) (%)	= Adózott eredmény / Saját tőke
Eszközarányos megtérülés (ROA) (%)	= Adózott eredmény / Összes eszköz
1 főre jutó üzemi eredmény (Ft/fő)	= Üzemi eredmény / Létszám
Bérearányos jövedelmezőség	= Üzemi eredmény / Bérköltség
1 főre jutó fedezeti összeg (Ft/fő)	= Ért. nettó árbevétele/Létszám

Forrás: saját készítésű táblázat (Bíró et al., 2016) alapján

Az árbevétel arányos jövedelmezőség mindenképpen a legfontosabb jövedelmezőségi mutatók közé tartozik, hiszen a mutató arról tájékoztat, hogy az adott eredménykategória szintjén mekkora a vállalkozás árbevétel arányos eredménye. A **ROS** mutató jól alkalmazható a vállalkozások árbevétel arányos jövedelmezőségének összehasonlítására. A mutató azonban többféleképpen is számítható, hiszen az eredménykimutatás nem csak egy bevételi kategóriát tartalmaz. (Bíró et al., 2016)

Sajáttőke-arányos nyereség (**ROE**) mutató alkalmazása során megmutatja, hogy egységnyi saját tőkére vetítve mekkora volt a cég jövedelem termelése, a tulajdonosok által rendelkezésre bocsátott és a tevékenység során felhalmozott vagyon (eredmény) milyen eredményt produkált.

Eszközarányos nyereség (**ROA**): megmutatja, hogy az eszközök segítségével milyen mértékű eredményt tudott elérni a vállalkozás. A mutató összehasonlíthatóvá teszi az azonos iparágban működő társaságok eredményességét.

A tőkearányos megtérülés az egyik leggyakrabban használt mutató a jövedelmezőség mérésére. Ezt több tényező is indokolja, egyrészt a vállalkozás vezetésének érdekelttségi rendszerével a mutató általában rendkívül szoros kapcsolatban áll. Másrészt a ROE mutató információt szolgáltat a társaság osztalékfizetési képességéről, valamint a lehetséges maximális tőkegyarapodás mértékéről, és egyúttal jelzi a tőke-megtérülés ütemét is. Emellett

a mutatót a nemzetközi gyakorlatban is széles körben alkalmazzák vállalkozások összehasonlítása során. (Bíró et al., 2016)

A tőkearányos és az eszközárányos jövedelmezőség mutatók számlálójában egyaránt a vizsgált időszak adózott eredménye szerepel, a nevezőben pedig a saját tőke, illetve az eszközök átlagos állománya. Mivel az adózott eredmény adott időszakra vonatkozik (eredménykimutatás), a saját tőke és az eszközállomány viszont egy adott időpontra (mérleg), ezért az átlagos állományuk számításával feloldhatjuk a mérleg statikus és az eredménykimutatás dinamikus jellege közötti ellentétet. Az átlagos állomány az időszak nyitó és záró értékének számtani átlagaként számítható. (Bíró et al., 2016).

Az élőmunka-arányos jövedelmezőségi mutatók alkalmazása abban az esetben célszerű, ha az élőmunka szerepe kulcsfontosságú a vállalkozás működésében. Ezen mutatók esetében, a számlálóban valamely eredménykategória, nevezőben pedig a létszám vagy a bérköltség szerepel (Bíró et al., 2016).

A jövedelmi helyzet elemzése során alkalmazott mutatószámokra vonatkozóan fontos megjegyezni, hogy önmagukban nem szolgáltatnak érdemi információkat az elemzett vállalat jövedelemtermelő képességéről, a likviditási mutatókkal ellentétben ezúttal nincsenek küszöbértékek meghatározva. Ahhoz, hogy átfogó képet kapjunk a jövedelmezőségről, célszerű több időszak adatait vizsgálni és tendenciákat azonosítani, vagy a vállalatot más társaságokhoz hasonlítani. Fontos kiemelni, hogy a jövedelmezőség iparáganként változik, valamint függ attól, hogy az illető vállalat milyen versenykörnyezetben tevékenykedik.

A mutatószámok alkalmazását illetően mindenképpen megjegyzendő, hogy azok alkalmazása ugyan viszonylag egyszerű, azonban a kellően informatív értékelés és a megoldáskeresés megkönnyítése okán, nem nélkülözhető a mutatószámok értékeinek alakulása mögötti indokok feltárása. Ezen okból kifolyólag, az elemzés folyamán mindenképpen hangsúlyt szükséges helyezni a mögöttes tényezők feltárására is.

A beszámolóelemzés korlátjai

A korábban bemutatott elemzési módszertan alapján elmondható, hogy a pénzügyi kimutatások rengeteg információval szolgálnak az elemzés alá vont vállalat tevékenységét megismerni kívánó elemzők számára. Azonban az elsődleges információforrásként szolgáló beszámoló számos és jelentős mértékű korlátot tartalmaz. Az elemzőknek és az elemzés felhasználóinak meg kell érteniük a beszámoló elemzésének korlátait. Az alább felsorolásra kerülő korlátok korántsem tekinthetők teljeskörűnek, a cél elsősorban a legjellemzőbb és legjelentősebb korlátok bemutatása.

Az egyik és talán legjelentősebb korlát abból ered, hogy az elemzést az esetek döntő többségében külső fél végzi, aki ebből eredően csak korlátozottan fér hozzá a társaságra vonatkozó információkhoz. Ennek okán, elsősorban a mérleg elemzése során ütközhet az elemző nehézségekbe. Előfordulhat, hogy a törvény adta lehetőségeket kihasználva, vagy annak nem megfelelő ismerete, értelmezése okán a kimutatásokban szereplő adatok, részben vagy egészben, nem a valóságnak megfelelően bemutatottak. Tekintve, hogy a külső audit nem minden gazdálkodó esetében kötelező, a – szándékos vagy nem szándékos – félretájékoztatás ténye sok esetben ki sem derül. Az információhoz való közvetlen hozzáférés a tekintetben is bizonytalanságot, nehézséget okozhat, hogy a törvény némely mérlegkészítési kérdésben a gazdálkodóra bízta a választást. Ebből adódóan, vannak olyan tételek a mérlegben és az eredménykimutatásban is, melyek értéke szándék szerint alakítható, manipulálható – következésképpen a beszámoló összeállítása során akár konkrét érdekek is érvényesülhetnek. Éppen ezért szükséges, hogy az elemző ismerje a számviteli, adózási és mérlegkészítési szabályokat és eljárásokat (Kresalek, 2004).

A beszámoló, de elsősorban a mérleg elemzése kapcsán kétségkívül az egyik leginkább kedvezőtlen jellemző az információ statikussága, vagyis az, hogy 1.) az adatok egy adott, múltbeli időpontban fennálló állapotra vonatkoznak és 2.) a jövőre vonatkozóan igen kevés információtartalma van. Ez utóbbi már csak azért is hátrány, mivel az elemzés egyik célja éppen az előrejelzés lenne. Mivel azonban a mérleg és az eredménykimutatás is egy adott időszakra vonatkozik, azok alapján jövőre vonatkozó következtetések csak igen korlátozottan tehetők. Az adatok ilyen jellegű felhasználását az is jelentősen nehezíti, hogy a mérleg fordulónapja, a beszámoló közzététele, és az elemzés időpontja között jelentős az időbeli eltérés. Azáltal, hogy az adatok bizonyos értelemben már a megjelenésükkor is idejét

múltak, a beszámoló jövőt illető felhasználhatósága tovább csökken. Végeredményben tehát, a beszámoló alapján készített előrejelzés semmiképpen sem tekinthető többnek, mint egy múltbéli adatokra alapozott feltételezésnek (Kresalek, 2004)

Az elemzés során alkalmazott módszertan és az értékelés szintén problémaforrás lehet. Egy kellően informatív analízis nem nélkülözheti az összehasonlító elemzést. Az összehasonlítás elvégzéséhez azonban, először is biztosítani kell az összehasonlíthatóságot, tehát meg kell győződni arról, hogy az összehasonlításra kerülő adatok valóban összehasonlíthatók. Az összehasonlítás egyik módja az időbeli összehasonlítás, amikor is egyazon vállalat gazdálkodásának mutatószámai kerülnek összehasonlításra több éven keresztül. Másik összehasonlítási lehetőség a térbeli összehasonlítás, melynek során versenytárs vagy az ágazat átlagos mutatószámaival kerülnek összehasonlításra az elemzés alá vont vállalat adatai. Térbeli összehasonlítás során azonban nagyon könnyen sérül az összehasonlíthatóság. Abban az esetben pedig, amikor nemzetközi terepre helyeződik az összehasonlítás, vagyis eltérő országbeli illetőségű vállalatok kerülnek összemérésre, szinte bizonyosan megszűnik az összehasonlíthatóság. Ennek egész egyszerűen az az oka, hogy különböző lehet az egyes vállalatokra vonatkozó számviteli szabályozás (Kresalek, 2004). Habár ma már viszonylag előrehaladott a számviteli szabályok harmonizációja, továbbra is több rendszer alkalmazás jöhet szóba. Vannak országok melyek US GAAP (Egyesült Államokban alkalmazott számviteli eljárások rendszere) rendszerét, más országok az IFRS (nemzetközileg elfogadott, de főleg Európában alkalmazott számviteli szabályok) rendszerét, megint más országok pedig a saját számviteli rendszerüket alkalmazzák. Továbbá, ott vannak azok az országok, melyeknél már megkezdődött a (GAAP vagy IFRS) harmonizáció és ezért a nemzetközi szabályozás és a hazai szabályozás elegyét alkalmazzák. Az említett szabályozások pedig számos ponton eltérnek. (Huzdik et al., 2020)

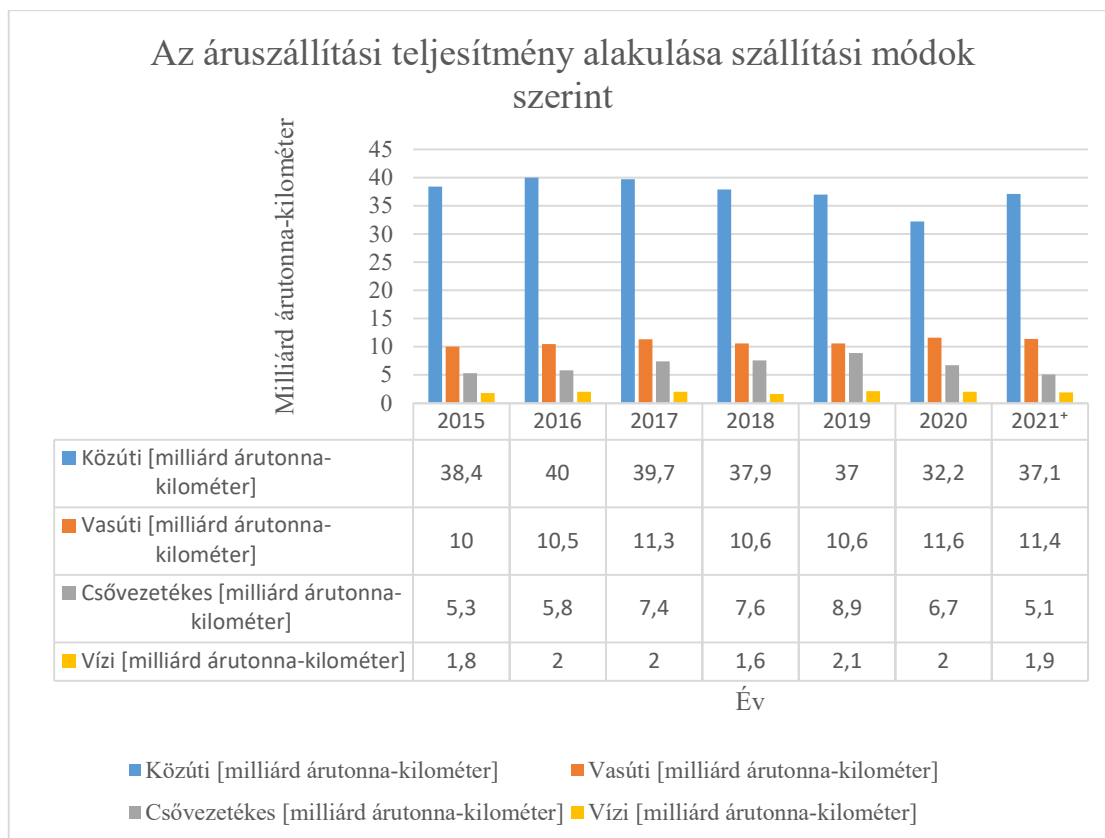
„A korlátok létezését az elemzéshez alkalmazandó módszerek megfelelő kiválasztása mellett már az elemzést megelőzően, az információs igények megfogalmazásakor is figyelembe lehet, illetve kell venni. A legaprólékosabban ... meghatározott információs követelményeket így már az elemzés megkezdése előtt a lehetséges mértékre lehet csökkenteni. Ez az eljárás, egyes esetekben megakadályozza a nem megfelelő vagy alkalmatlan módszerek használatát vagy terjedelmes számítások végrehajtását is anélkül, hogy az eredmény megbízhatósága jelentősen változna.” (Kresalek, 2004)

Könnyen belátható tehát, hogy számos olyan tényező van, mely az elemzést nehezít(het)i és/vagy annak hatékonyságát befolyásol(hat)ja. A fentiekben bemutatott korlátok azonban nem szabad, hogy elbátortalanítsanak, hiszen a korlátok ismeretében nagymértékben javul az elemzés minősége. Azok elemzés során történő figyelembevételével ugyanis, kiküszöbölhető, illetve kezelhető a beszámolóelemzéshez kapcsolódó számos korlát és nehézség.

4 A közúti áruszállításról

Áruszállítási szempontból Magyarország földrajzi elhelyezkedése nagyon szerencsésnek mondható. Közép-Európa szíve gyakorlatilag a Kelet és a Nyugat találkozási színtere. Mondhatjuk, hogy egy gigantikus logisztikai csomópont, ahova minden irányból hozzák és minden irányba viszik az árut. Az áruszállítás szerepe a '90-es évektől kezdett felértékelődni, hiszen a felgyorsult gazdaságban az elsődleges szempont az időtényező lett, vagyis milyen gyorsan tud eljutni egy adott küldemény A pontól B pontba. Erre a két tényezőre az idő és a versenyképesség felgyorsulására a piac nagyon gyorsan reagált, amely kialakított országonként, megyénként (országokon belül) úgynevezett hub-okat, vagyis depórendszert, ahol adott területre dedikált küldeményeket úgynevezett „line-haul” (közvetlen) járatokkal éjszakánként töltötték fel. Magyarországon ezt depó hálózatnak hívjuk, amely rendszer nagyon meggyorsította és megkönnyítette a belföldi és közeli kisebb nemzetközi szállítási folyamatokat. Az adott napon történő feladásokat területenként a címzettek által feladott küldeményeket begyűjtötték, amiket egy központi elosztó raktárba szállítottak, ott egy úgynevezett szortiment rendszer alapján küldemény függően (melyik, milyen területre érkezik) szétválogatták, gyűjtőcsomagolásba rendezték és még aznap éjszaka a már említett line-hol, azaz depójárat a címzett elosztó raktárába szállította. Ezt követően az éjszakai műszak a hajnali órákra a szállítóeszköz méretéhez és súlyához igazítva kiszállításra válogatta a küldeményeket a címzethez való eljuttatásának céljából.

A közúti áruszállítás leginkább belföldön előnyös a kis távolságok és a rugalmasság miatt, nagyobb távolságokon sokkal inkább a kombinált fuvarozás az, amely gazdaságosan alkalmazható. A menetrend szerint közlekedő vonatokkal történő fuvaroztatás során kiszámítható válik a szállítási idő, nem alakulnak ki forgalmi dugók, így ezáltal csökken az utak zsúfoltsága, javul a közlekedésbiztonság. Ezzel ellentétben a közúti fuvarozás terheli a környezetet zaj és légszennyezettség szempontjából, nagymértékben hozzájárul az útburkolat állapotának romlásához.



3. ÁBRA AZ ÁRUSZÁLLÍTÁS MÁS SZÁLLÍTÁSI MÓDOKHOZ VISZONYÍTVA

Forrás: Saját szerkesztés a KSH táblája alapján

A Központi Statisztikai Hivatal által közzétett kimutatás alapján Covid-19 járvány okozta válság a 2019. évben még nem volt érzékelhető a szállítási ágazatban, a mutatók a 2018. évhez képest hasonlóan alakultak. A visszaesés 2020-ra mutatkozott meg, az összteljesítmény tekintetében 11,6%-os csökkenés volt tapasztalható, egyedül a vasúti szállításban realizálódott 8,6%-os növekedés az előző évhez képest. 2021-ben az áruszállítás teljesítménye a közúti áruszállítás bővülésének köszönhetően 5,4%-kal nőtt. Ennek következtében az összteljesítményen belül csak a közúti szállítás részaránya nőtt, ugyanakkor a többi szállítási módozat súlya – különösen a csővezetékes – csökkent.

A Covid-19 világjárvány 2019. évi megjelenése szinte minden vállalkozás életét megnehezítette, ugyanakkor a futárszolgálati szektor a bezárásoknak köszönhetően szárnyalásba kezdett. Miközben a gazdaság szinte teljesen leállt, az online kereskedelem eddig nem látott növekedésbe kezdett. A házhozszállítás kiemelt szerepet kapott, mert a felhasználók a végtermékhez ily módon tudtak a legegyszerűbben hozzájutni. Sok kereskedő, aki eddig nem is foglalkozott online értékesítéssel, a túlélés érdekében

rakényszerült ennek bevezetésére. Az új webáruházak sorra indultak, részben a bolti üzlet választékát átkonvertálva az online térbe, részben új igényekre alapozva. A kézbesítést könnyítette, hogy a városokban jelentősen csökkent a forgalom, könnyebben és gyorsabban lehetett közlekedni.

Ahhoz, hogy ma Magyarországon és nemzetközi forgalomban egy vállalkozás közúti áruszállítási tevékenységet végezhesen, annak az Európai Unió által is elfogadott követelményrendszernek kell megfelelnie, melyet 261/2011. (XII.7.) Kormányrendelet tartalmaz. Három fő feltétele a jó hírnév, a szakmai alkalmasság és a megfelelő pénzügyi háttér. A fuvarozási tevékenység engedélyhez kötött, így csak az kaphatja meg, aki ezeknek a feltételeknek megfelel.

A jó hírnév követelményének nem csak a fuvarozó vállalkozónak, hanem szakmai irányítójának is meg kell felelnie, ami azt jelenti, hogy mindegyiküknek rendelkeznie kell tiszta erkölcsi bizonyítvánnyal, illetve nem volt olyan szállítmányozási vállalkozás vezetője vagy szakmai irányítója, amelynek az engedélyét a közlekedési hatóság visszavonta. (261/2011. (XII. 7.) Korm. rendelet, 2011)

A szakmai alkalmasságnak akkor tett eleget a fuvarozó vállalkozás, amikor szakmai irányítója rendelkezik belföldi áru fuvarozó -vállalkozói képesítéssel. Azonban ezek az ismeretek csak szűk alapokat jelentenek, egy sikeres vállalkozás működtetéséhez a további elméleti és gyakorlati ismeretek bővítése elengedhetetlen.

A megfelelő pénzügyi háttér könyvvizsgálói nyilatkozattal vagy vagyoni biztosíték igazolásával teljesíthető.

Az engedélykötelezettség korábban a 3,5 tonna össztömeg felletti gépjárművekre vonatkozott, azonban az európai jogszabályoknak, azon belül a mobilitási csomag ((EU) 2020/1054 Rendelete) rendelkezéseinek való megfelelés érdekében 2022. május 21-től ez a határ 2,5 tonna össztömegre csökkent. A szállítmányozási szektorra való tekintettel belföldi relációban óriási plusz terhet és megfelelési kényszert erőltetett a futár, azaz kiscsomag kiszállítási piacra, mivel az összes vállalkozás vezetőjének, vagy általa alkalmazott személynek szakmai képesítési vizsgával kellett rendelkeznie, vagy meg kellett szereznie, így a házhozszállítási szektor, mint olyan a nyár elején ezt kisebb vagy részleges módon megszenvedte.

5 A Steker Sped Kft.

5.1 A vállalkozás fejlődése

A Steker Sped Kft. három főből álló tulajdonossal, 2011 áprilisban alakult. Mivel a szállítmányozás területén már mindhárman több éves tapasztalattal rendelkeztek, megalapították a közös céget, amivel az volt a céljuk, hogy a már meglévő anyagi



4. ÁBRA A STEKER SPED KFT LOGÓJA

Forrás: Steker Sped Kft.

forrásaik, kapcsolati tőkéik és tapasztalataik egyesítésével, egy olyan dinamikusan fejlődő, a közúti áruszállítás terén minden piaci igényt kielégítő logisztikai vállalkozást hozzanak létre, amely meghatározó szereplője lehet a logisztikai szegmensnek. Az ötlet sikeresnek bizonyult, az évek során az eszközállomány rohamosan bővült, a cég mára több, mint 100 gépjárműből álló flottával rendelkezik és több, mint 50 állandó megbízóval dolgozik (Magyar Posta Zrt., Pepco Hungary Kft., Transdanubia Logisztika Kft, Lagermax, DSV, Gebrüder Weiss, ...). A vállalkozás kezdetben Ócsán bérelt egy kisebb irodát, ahol a fuvarszervezés és az adminisztratív munka zajlott. 2014-ben a tulajdonosok döntésre kényszerültek egy akkor életbe lépő törvénymódosítás miatt, amely megtiltotta a 3,5 tonna össztömeget meghaladó gépjárművek, közterületen történő parkolását. Mivel a gépjárművezetők jelentős része a járművekkel saját otthona előtt parkolt, sürgősen megoldást kellett találni azok telephelyen történő elhelyezésére. Rövid keresés után sikerült megtalálni a megfelelő ingatlant Alsónémedi déli iparterületén, mely több szempontból is ideálisnak bizonyult. Egyrészt új otthont adott a cég telephelyének, a körbekerített 1,2 hektáros területen immár lehetőség volt a biztonságos parkolásra a gépjárművek számára. A 836 m² alapterületű, acélvázaz, hőszigetelt csarnok helyet adott egy iroda részére, a fennmaradó területet, pedig egyrészt raktározásra, valamint a gépjárművek karbantartására kialakított fűtött műhelyként hasznosították. Másrészt, pedig a telephely földrajzi elhelyezkedése is új lehetőségeket rejtett. Több logisztikai csomópont is található a

közelben, többek között az M0 körgyűrű, az M5 autópálya, melyek könnyen és gyorsan megközelíthetőek. Magyarországon a szállítmányozásban kiemelt jelentőséggel bíró BILK logisztikai központ 20 km-es távolságon belül elérhető. Mivel az ingatlan megvásárlására nem állt még rendelkezésre elegendő saját forrás, így az akkor futó Növekedési Hitelprogramnak köszönhetően, 41.250.000 forint kölcsönből és 13.750.000 forint önerőből került megvételre.



5. ÁBRA A STEKER SPED KFT. KÖZPONTJA

Forrás: Steker Sped Kft.

2015-ben a Steker Sped Kft flottája már 50 tehergépjárművet, illetve nyerges vontatót számlált. Tekintettel a gépjárművek számára, a vezetőség úgy látta, indokolt létesíteni egy saját, telephelyen belüli üzemanyagtöltőállomást. A tervezés és a megfelelő szakhatósági engedélyek beszerzése hosszas ügyintézészt vett igénybe, de az év második felére sikerült használatba vételi engedélyt szerezni. A tankolás biztosításához rendszámra szóló „chipek” és névre szóló üzemanyagkártyák kerültek kiadásra a gépjárművezetők részére, mely által biztosítva lett a folyamatos nyomonkövethetőség. A saját töltőállomás költséghatékonyság szempontjából is jó döntés volt. Innentől kezdve naprakészen lehetett a tankolást felügyelni, valamint a tehergépjárművek fogyasztását ellenőrizni. Az üzemanyag kedvezményesebb áron történő beszerzése érdekében a cég szerződést kötött az OMV Hungária Kft-vel, ezáltal a mindenkorinagykereskedelmi árból, meghatározott forintösszegű nettó vételárkedvezményre vált jogosulttá. Ezzel némileg csökkentve költségeit, hiszen az üzemanyag a fuvarozó vállalkozások kiadásaink egyik legnagyobb komponense.

A Steker Sped Kft. 2016-ban első alkalommal kapott meghívást a Magyar Posta Zrt. „közutas alvállalkozói kapacitás igénybevétele gyűjtő-terítő szállításokra” vonatkozó pályázatára. Ajánlati tender eredményesnek bizonyult. Ekkor kezdődött a ma is fennálló partneri kapcsolat, mely rendkívüli kihívást jelentett a cég életében. Az akkor már olajozottan, magas színvonalon működő vállalkozás újabb erőpróba elé nézett. A pályázat elnyerésével Budapest meghatározott részeire és annak vonzáskörzetében lévő településekre történő áruszállítás, valamint postaközpontok közötti áruszállítás volt a feladata. Meglévő partneri körük minden kapacitásukat lekötötte, így a géppark bővítésére volt szükség. Egyértelműen ez a teljesítési segédek (sofőrök) állományának bővítését is jelentette. A kiszorgálandó terület olyan nagy volt, hogy még alvállalkozók igénybevételét is igényelte, több teherbírású (3,5t, 12t) kategóriával is részt vettek a feladatban. Azóta is, minden évben elnyerik a pályázat valamely részét, idén például kamionnal teljesítenek a Postának, gerinc járatok (megadott, minden nap állandó fel és lerakóhelyek) kiszorgálásával. Mivel számottevő kapacitást igényelnek, így ezek a projektek a többi megbízóhoz képest jóval magasabb bevételt biztosítanak a cégnek.



6. ÁBRA A STEKER SPED KFT. FLOTTÁJÁNAK EGY RÉSZE

Forrás: Steker Sped Kft.

2020 áprilisában, amikor első alkalommal vezették be a korlátozó intézkedéseket, számos területen munkaidő csökkenést, vagy elbocsátásokat eredményeztek. Az eddig biztonságos irodai munkavégzés megkérdőjeleződött, a számítógéppel dolgozó munkatársak számára meg kellett teremteni a távmunkalehetőségét. A Steker Sped Kft. 2020. évre ütemezett

fejlesztéseit, korszerűsítéseit, ideértve a folyamatban lévő fejlesztéseket a stabilitás megőrzése érdekében kénytelen volt felfüggeszteni, elhalasztani. A Menedzsment gyors és hatékony döntéseinek köszönhetően sikerült egy olyan biztonságos és stabil stratégiát kialakítani, mely által nem kellett egyetlen egy munkavállalótól sem megválni. Ezt úgy lehetett eszközölni, hogy új partneri kapcsolatokra sikerült szert tenni, illetve a Magyar Posta Zrt-vel is szorosabbra tudták fűzni együttműködésüket.

5.2 A vállalat környezeti elemzése

A környezeten a vállalatra ható külső tényezők összességét értjük. Azon hatások, elemek összessége, amelyek befolyásolják a szervezet működését, mozgásterét. A vállalat legtagabb, úgynevezett makrókörnyezet elemzését a PEST (Political, -Politikai, Economic – Gazdasági, Socio-cultural- Társadalmi és Techological – Technológiai) modell segítségével szeretném bemutatni.

Politikai környezet

A magyar export és import áruk továbbítása idegen országok területén, illetve a nemzetközi vizeken keresztül, az érvényes több oldalú nemzetközi szerződések, továbbá bilaterális államközi megállapodások és kereskedelmi szerződések alapján lehetséges. Mikor Magyarország csatlakozott az Európai Unióhoz, ezek a megállapodások részben háttérbe szorultak, hiszen az EU egységes piacként kezeli tagállamait. Ám a magyar személy – és áruszállítás szempontjából fontos, hogy az EU-n kívül minden olyan országgal legyen kétoldalú megállapodás, ahová a magyar közúti szállítási vállalkozások eljutnak. A nemzetközi közúti áruszállításra vonatkozó feltételeket a 261/2011. (XII.7.) Korm.rendelet szabályozza, melyet a 1072/2009/EK rendeletben foglaltakkal együtt kell alkalmazni.

A gépjárművek károsanyagkibocsátását már az 1970-es évektől szabályozzák. Az első euro-szabvány (EURO I) 1992-ben került bevezetésre. Az előírások az évek alatt fokozatosan kerültek szigorításra, egyre újabb és újabb euro-szabványokat vezettek be. 2014.

szeptemberétől csak, a ma is érvényben lévő EURO VI besorolásnak megfelelő normákkal rendelkező járművek kaphatnak típusengedélyt az Európai Unióban.

Az, hogy milyen EURO-besorolással rendelkezik a gépjármű, több szempontból is lényeges egy közúti áruszállítással foglalkozó vállalkozás számára:

- egy külföldről behozott gépjármű után fizetendő regisztrációs adó összege az euro-kategória alapján kerül meghatározásra
- pl. Németországban, a nagyvárosokban EURO4 alatti autóval nem lehet behajtani
- differenciált útdíj – Unión belül is
- gépjárműadó EURO besorolás szerint
- minél magasabb EURO kategória, annál többbe kerül az autó vételára

A Magyarországon 2013. július 1-én bevezetett Elektronikus Útdíjfizetési Rendszer (HUGO) által megfizetett útdíj, az adóévben költségként elszámolt díj 7,5%-át a fuvarozó vállalkozásoknak már lehetőségük volt levonni a fizetendő helyi iparüzési adóból a 3,5 tonna megengedett össztömeget meghaladó járművek után. 2016. január 1-től ez a kör jelentősen bővült, hiszen a külföldi autópályák és autótutak használatáért megfizetett útdíj 7,5%-nak levonása is lehetővé vált.

2016. január 1-től adómentesen naponta 3.000 Ft napidíj adható a belföldi áru fuvarozásban gépkocsivezetőként vagy árukísérőként foglalkoztatott munkavállalónak. Nemzetközi áru fuvarozásban pedig naponta 60 eurónak megfelelő forintösszeg adható adómentesen, igazolás nélkül.

A vállalkozás által üzemeltetett gépjármű vezetőjének, a teljesített kilométer-futásteljesítmény alapján legfeljebb havi 100ezer forint adható üzemanyag megtakarítás címen, mely szintén adómentes mind a munkáltató, mind a munkavállaló számára.

Gazdasági környezet

A koronavírus járvány az elmúlt 3 évben igen nagy hatással volt a vállalkozások életére. Leginkább az ágazati hovatartozás határozta meg, hogy a járvány hatására a kereslet

csökkent, vagy növekedett. A vállalkozások jelentős részének likviditási problémákkal kellett szembenéznie, a költségeiket nem tudták olyan ütemben csökkenteni, mint ahogyan a bevételeik apadtak. A Kormány gyors reagálásának köszönhetően olyan válságkezelő programok kerültek bevezetésre, mely által mind a vállalkozások, mint a magánszemélyek átmeneti segítségre számíthattak. Ezen programok közül legtöbbször a hitelmoratóriumot vették igénybe, de támogatási eszközök között szerepeltek még munkahelymegtartó támogatások, bértámogatások, kedvezményes hitelkonstrukciók.

A 2022. év még nagyobb kihívás elé állította a vállalkozások életét. Oroszország Ukrajna ellen indított háborújának gazdasági hatása már az év második negyedévében kezdtek begyűrűzni. Az üzemanyag, az olaj, a villamosenergia, az élelmiszerárak robbanásszerű drágulása, az emelkedő kamatok rendkívül nagy terhet jelentenek a cégek életében.

A fuvarozók szempontjából költségeik növekedésének fő oka a gázolaj áremelkedése volt. A másik nagyobb elem a gépjárművezetők évek óta tartó béremelkedése. Ezeken felül az egyéb költségek (autópályadíjak, lízingkamatok, irodai és egyéb személyzet bére, telephely fenntartás, telephely energia) is meredeken emelkedtek.

Az inflációt jóval meghaladó, kiemelkedően magas költségnövekedéseket csak díjemeléssel lehetett kompenzálni. Azonban a fuvarozók csak részlegesen tudták érvényesíteni a költségeik emelkedését a fuvardíjakban. Annak további korrekciójára van még szükség, mivel a belföldi áru fuvarozók költségnövekedése 2022. év negyedik negyedévére elérte a közel 35 %-ot az előző évhez képest.

Ennek olyan következménye is lehet, hogy azok a fuvarozók, akik nem tudtak emelni, azok veszteségessé válhatnak, tönkre mehetnek, ami kapacitáshiányt okozhat. A megemelkedett fuvardíjak tovább fokozhatják az inflációs nyomást a magyar gazdaságon.

Társadalmi környezet

A fuvarozó vállalkozásoknál mára már napi szintű probléma a sofőrhiány. Jelenleg egyáltalán nem vonzó a szakma a fiatalok körében, hiszen ahhoz, hogy valakiből hivatásos sofőr váljon, a jogosítvány megszerzésén felül még további képzéseken kell átesnie (pl.: PÁV vizsga, GKI tanfolyam, emelőhátfal vizsga, ADR vizsga), melyek egy pályakezdő számára irreálisan magas anyagi terhet jelentenek. Ráadásul, ezeket a képezéseket nem

örök életre adják, hanem bizonyos időközönként újra kell vizsgázni. Ez tovább erősíti a pályaelhagyást, hiszen az idősödő korosztály számára – akik egyébként valószínű, hogy még dolgoznának – túl nagy stresszt jelent a számítógépen, ráadásul időre történő vizsga. Az interneten megjelent cikkek alapján a sofőrhiány ma Magyarországon 8-10 ezer főre tehető. Ezt jól tükrözi az, hogy a Transpack.hu weboldalon 2022. május 16-án megjelent cikk szerint a Waberer's International Nyrt. bejelentette, hogy júliustól 80 indiai vendégmunkást kíván foglalkoztatni, enyhítve ezzel a munkaerőhiányt. (Transpack, 2022/II.)

Mindazok ellenére, hogy mára a technika fejlődésének köszönhetően sokkal könnyebb feladat a kamionvezetés - többek között a hatékony vezetéstámogató rendszerek, valamint a GPS-nek köszönhetően -, de maga a munka még mindig túl nagy felelősséggel és stresszel jár, különösen a nemzetközi utakon. A le-és felrakó helyeken is jelen van a munkaerő-hiány, ezért a várakozási idők megnövekedtek, illetve sok helyen maga a sofőr kényszerül rakodásra.

Technológiai környezet

Mint ahogy világunk minden szegmensére, úgy a közúti árufuvarozásra is jellemző a digitalizáció. Több vállalkozásnál már okoseszközök segítségével adják át a szállítmányt, biztosítva ezzel annak nyomon követhetőségét. Legyen az kisebb csomag, vagy raklapozott teljes rakomány, ezek az eszközök alkalmasak arra, hogy akár percre pontosan látható legyen az áru átadása.

Az ilyen eszközökkel sajnos az a gond, hogy a már említett idősödő generáció nem ért az informatikai és okoseszközök kezeléséhez.

Ami a nyomon követhetőséget illeti mára minden vállalkozás igénybe veszi valamely szolgáltató kínálatát a tehergépjárművek megfigyelésével kapcsolatban. Így az autók folyamatos megfigyelése is megvalósulhatott.

Több és folyamatos fejlesztés várható a fuvarozó cégek számára mind szoftver, mind hardver szinten, azonban ezek általában olyan árszinten mozognak, mely egy kisebb vállalkozás részére nem megfizethető.

Ami a tehergépjárműveket illeti, elsősorban a károsanyag kibocsátásuk tekintetében történ az utóbbi években nagy változás. Van olyan megbízó, aki például szerződésben rögzíti, hogy

csak EUR 3-nál magasabb kategóriájú tehergépjárművel végezhető nála fuvarfeladat. Viszont sajnálatosan a gépjármű beszerzési költségek is nagyon magasak lettek, mely visszavezethető a magas euro árfolyamra. Ezért a szféra több szereplőjére igaz, hogy gépparkja előregedett. Ez is sajnos az 1-2 autós vállalkozók „kihullását” eredményezheti.

5.3 Szervezeti felépítés

A Steker Sped Kft. felépítése klasszikusnak mondható. A Vezetőség áll a mindenkori legfelsőbb szinten tulajdonosaink teljes létszámával.

Management szinten minden osztálynak megtalálták a megfelelő irányító személyt, akik a napi kooperációt látják el, irányítják az osztályukat, referálnak a Vezetőség felé.

Azokban az esetekben, mikor a cégre kiható gazdasági döntéseket kell meghozni, akkor minden esetben az Ügyvezetők értekeznek. Partnereinkkel folytatott szakmai és gazdasági jellegű tárgyalásokat is minden esetben a Vezetőség bonyolít, különös tekintettel új ügyfél bevonása esetén.



7. ÁBRA A STEKER SPED KFT. SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE

Forrás: Saját készítés Steker Sped Kft.

6 A Steker Sped Kft. elemzése

6.1 Vagyoni helyzet elemzése

A társaság vagyoni helyzetének elemzését a mérlegfőösszeg alakulásának vizsgálatával kezdtem.

6. TÁBLÁZAT A MÉRLEGFŐÖSSZEG ALAKULÁSA 2018 - 2021 KÖZÖTT

Év	Mérlegfőösszeg (adatok eFt- ban)	Változás			
		Előző évhez képest		Bázis évhez képest	
		eFt	%	eFt	%
2018	624 450	-	-	-	-
2019	794 427	169 977	127%	169 977	127%
2020	1 071 451	277 024	135%	447 001	172%
2021	1 130 730	59 279	106%	506 280	181%

Forrás: a Steker Sped Kft. egyszerűsített éves beszámoló, 2018-2021

A 7. táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a társaságnál a vizsgált időszak alatt folyamatos vagyontöbblet ment végbe. A 2019. évben 27%-os növekedés volt tapasztalható az előző évhez képest, melyet legfőképpen a tárgyi eszközök állományának jelentős bővülése eredményezett. Forrás oldalon pedig a rövid lejáratú kötelezettségek állományának megemelkedése járult hozzá a növekedéshez.

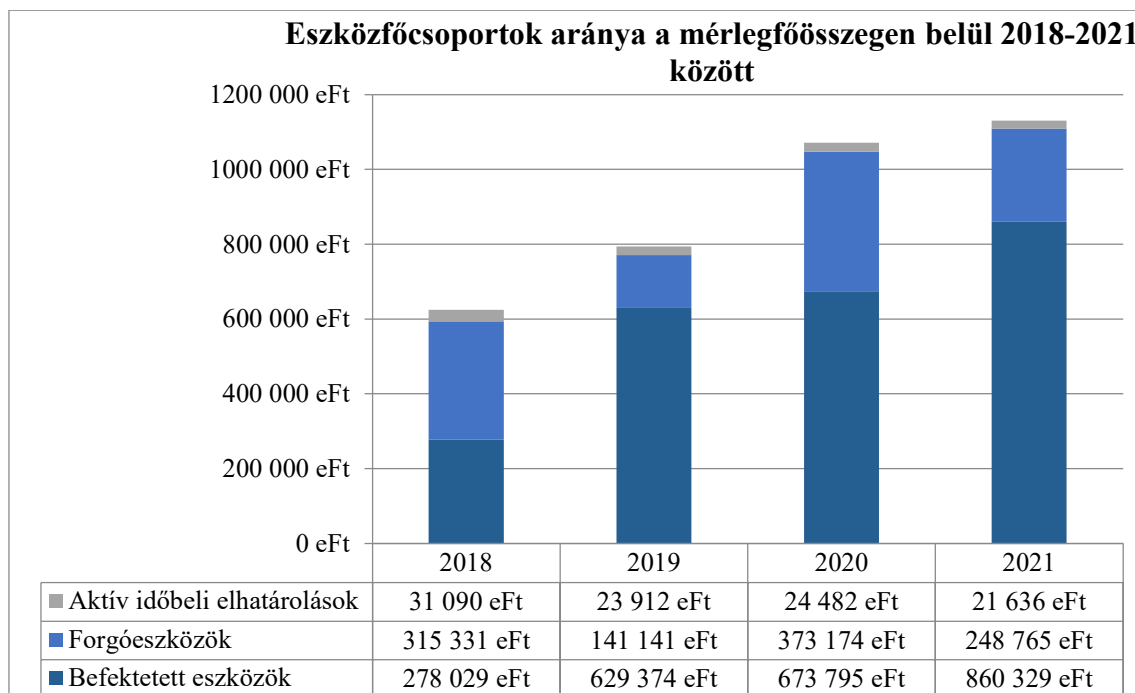
2020-ban a vállalat mérlegfőösszege 1.071.451 eFt volt, 277.024 ezer forinttal több a 2019-es üzleti évhez viszonyítva, amely kimagasló, 35 %-os emelkedésnek felel meg. A vagyontöbbletet főként a forgóeszközök, azon belül is a követelések állományának növekedése okozta, illetve a tárgyi eszközöknél is további bővülés látható. A forrásokat tekintve megállapítható, hogy a mérlegfőösszeg emelkedéséhez a belső (saját tőke) és külső

(kötelezettségek) források értékének növekedése egyaránt, közel azonos nagyságrendben járult hozzá.

Ezt követően 2021-ben a társaság mérlegfőösszege 1.130.730 ezer forintra emelkedett. Ez 6 %-os vagyónövekedésnek felel meg az előző üzleti évhez viszonyítva, a bázis évhez (2018) mérve pedig 81 %-os növekedést állapíthatunk meg. A növekedést 2021-ben első sorban a befektetett eszközök, azon belül is a tárgyi eszközök növekedése indukálta. A vagyónövekedést ez évben tehát további, új beruházások megvalósítása idézte elő. A forrásokat tekintve a növekedést 2021-ben a saját tőke emelkedése okozta: az eredménytartalék és az adózott eredmény növekedése mellett a társaság 60.000 forint értékben képzett lekötött tartalékot.

A társaság vagyonának növekedését tehát folyamatos, de lassuló tendencia jellemezte a vizsgált négy üzleti év alatt. A vagyónövekedés, azaz a mérlegfőösszeg emelkedése kedvezően értékelhető, hiszen arra enged következtetni, hogy a társaság hatékonyan használja ki a rendelkezésére álló eszközöket, illetve eredményesen gazdálkodik a meglévő forrásaival.

A továbbiakban megoszlási viszonyszámok segítségével elemzem a vállalat eszközeinek összetételét, illetve az időbeli alakulását is vizsgálom. Az eszköz főcsoportoknak a mérlegfőösszeghez viszonyított arányát számítottam, az egyes eszközcsoportoknak pedig az adott eszközfőcsoporton belüli arányát elemeztem.



8. ÁBRA ESZKÖZFŐCSOPORTOK ARÁNYA A MÉRLEGFŐÖSSZEGEN BELÜL

Forrás: A Steker Sped Kft. Egyszerűsített éves beszámoló 2018-2021

A diagramm adatai alapján látható, hogy a vállalat mérlegében a befektetett eszközök magasabb arányt képviselnek, mint a forgóeszközök. A befektetett eszközök aránya 45 és 79 % között ingadozott a vizsgált időszak alatt. A 2018. üzleti évben a forgóeszközök aránya 51% volt a mérlegfőösszeghez viszonyítva. 2019-ben ez az állapot megfordult, a forgóeszközök aránya 18 %-ra esett vissza, ugyanakkor a Befektetett eszközök aránya 79%-ra emelkedett. Ez arra enged következtetni, hogy a vállalkozás nagymértékű beruházást hajtott végre, melynek egy részét forgóeszközeiből finanszírozta. 2020-ban csaknem a duplájára, 35 %-ra emelkedett a forgóeszközök aránya, ezt követően 2021-ben 22 %-ra esett vissza. Az aktív időbeli elhatárolások aránya 2-3 % között mozgott a vizsgált időszak alatt.

A befektetett eszközök megoszlását tekintve megállapítható, hogy a vállalat túlnyomó részt tárgyi eszközökkel rendelkezik, ezek aránya végig 99 % felett volt a vizsgált időszakban. Az immateriális javak elhanyagolható mértékűek, befektetett pénzügyi eszközökkel pedig a társaság nem rendelkezett a vizsgált időszak alatt.

A forgóeszközök összetételét tekintve látható, hogy a vizsgált üzleti években a követelések tették ki a jelentős részét (91-97 %-át). Emellett 2019-ben a pénzeszközök képviseltek 7 %-os arányt, ez a többi üzleti évben elhanyagolhatónak minősíthető. A készletek aránya szintén meglehetősen alacsony volt (1-2 %), amelyet a társaság alaptevékenységének jellegével indokolhatunk. Értékpapírokkal a vállalat nem rendelkezett a vizsgált időszak alatt.

A továbbiakban a források összetételét, a tőkeszerkezetet elemzem.

7. TÁBLÁZAT A FORRÁSOK ÖSSZETÉTELE, TŐKESZERKEZETI MUTATÓK

Megnevezés	2018	2019	2020	2021
Tőkeellátottság (saját tőke aránya)	23,10%	19,14%	20,93%	33,71%
Eladósodottság (kötelezettségek) aránya	68,59%	74,24%	72,09%	61,69%
Tőkefeszültség (idegen tőke/saját tőke)	297,00%	387,94%	344,44%	183,02%
Céltartalékok aránya	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Passzív időbeli elhatárolások aránya	8,31%	6,63%	6,98%	4,60%

Forrás: a Steker Sped Kft. egyszerűsített éves beszámoló, 2018-2021

A 8. táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a vállalat tőkeellátottsága a vizsgált időszak alatt - a 2019. év kivételével - növekedett. A 2018. évben látható 23%-os arány 2019-re 4 %-kal esett vissza az összes forrásból. Ezt az okozta, hogy a vállalkozás a 2019. évben csupán 602 ezer forint adózott eredményt realizált, 27%-os mérlegfőösszeg növekedés mellett.

2020-ban a vállalat tőkeellátottsága 21 %-ra emelkedett, melyet két tényező okozott: egyrészt a társaság az előző üzleti évben elért adózott eredményt visszaforgatta a vállalatba, tehát nőtt az eredménytartalék összege. Másrészt az adózott eredmény 602 ezer forintról 72.230 ezer forintra emelkedett 2020-ban. Ez kiemelkedően magas mértékű növekedésnek tekinthető az előző évhez képest, egyúttal előre vetíti a jövőbeli helyzet kedvező alakulását.

Ezt követően 2021-ben a vállalat tőkeellátottsága 34 %-ra nőtt, amely szintén szignifikáns emelkedés az előző üzleti évhez viszonyítva. Az emelkedést ezúttal is az előző évi adózott eredmény visszaforgatása indokolja, illetve, hogy a társaság 2021-ben 156.907 ezer forint adózott eredményt ért el, amely az előző üzleti évhez viszonyítva annak több, mint kétszerese. Emellett a társaság 60.000 ezer forint értékben képzett lekötött tartalékot.

A kötelezettségeket tekintve megállapítható, hogy a 2019. évben történt növekedés után folyamatosan csökkent az arányuk, a csökkenés 2021-re már meg is haladta a bázis évi szintet. 2019-ben a kötelezettségek 74 %-os arányt képviseltek a forrásokon belül. Ez az arány 2020-ban 72 %-ra csökkent, annak ellenére, hogy a kötelezettségek értéke 31 %-kal

emelkedett az előző üzleti évhez viszonyítva. A kötelezettségek arányának csökkenését az okozta, hogy a saját tőke értéke magasabb arányban növekedett (48 %), mint amekkora arányban a kötelezettségek aránya emelkedett.

Ezt követően 2021-ben a kötelezettségek 62 %-os arányt képviseltek a forrásokon belül. A csökkenést ezúttal egyrészt az okozta, hogy a vállalatnak 2021-ben 10 %-kal alacsonyabb volt a kötelezettség állománya, mint 2020-ban, másrészt a hosszú lejáratú kötelezettségek is csökkentek.

A saját tőke aránya és a kötelezettségek aránya mutatók együttes vizsgálata alapján is következtethetünk arra, amit a tőkefeszültség mutató közvetlenül is jelez: a vállalat magasabb mértékben használ külső forrásokat tevékenysége finanszírozása során, mint amekkora mértékben a belső forrásaira (saját tőke) támaszkodik.

A tőkefeszültség mutató értéke 2018-ban 297% volt, mely 2019-re 388 %-ra ugrott, amely úgy értelmezhető, hogy a társaság kötelezettségeinek értéke csaknem négyszerese volt a saját tőke értékének. Ahogy már megállapítottam, a mutatószámok 2019. évben történt robbanásszerű javulása után a saját tőke aránya folyamatosan növekedett, míg a kötelezettségek aránya csökkent. Így ennek megfelelően a tőkefeszültség mutatót vizsgálva is 2019. évről csökkenő tendencia rajzolódott ki: 2020-ban a mutató értéke 344 % volt, amely 2021-ben tovább csökkent 183 %-ra.

Ezek alapján megállapíthatjuk, hogy bár a társaság egyre inkább igyekszik saját (belső) forrásból finanszírozni a működését, az idegen (külső) források értéke még mindig csaknem kétszerese a saját forrásokénak. A passzív időbeli elhatárolások aránya 5 és 8 % között ingadozott vizsgált időszak alatt, céltartalékot pedig a társaság nem mutatott ki a mérlegeiben 2018 és 2021 között.

Az illeszkedési elv teljesülésének vizsgálata során megállapítottam, hogy a társaság rövid lejáratú kötelezettségeinek értékei mind a négy vizsgált üzleti évben magasan meghaladta a forgóeszközeinek értékét. Azaz a vállalat tartós eszközeinek egy részét is átmeneti forrásból finanszírozta. A társaság tehát agresszív finanszírozási stratégiát folytatott a 2018 és 2021 közötti időszakban.

6.2 A pénzügyi helyzet elemzése

A vagyoni helyzet elemzését követően a vállalat pénzügyi helyzetének vizsgálatára térek rá.

Rövid távú pénzügyi helyzet

Először a nettó forgótőke alakulását vizsgálom, mert ezzel az egyszerű számítással megmutatható, hogy mekkora a forgóeszközök aránya, amelyet nem a rövid lejáratú kötelezettségekkel finanszíroz a vállalkozás.

8. TÁBLÁZAT A STEKER SPED KFT. NETTÓ FORGÓTŐKE ALAKULÁSA 2018 - 2021 KÖZÖTT

Megnevezés	2018	2019	2020	2021
Nettó forgótőke	-92 272	-432 009	-340 429	-403 341

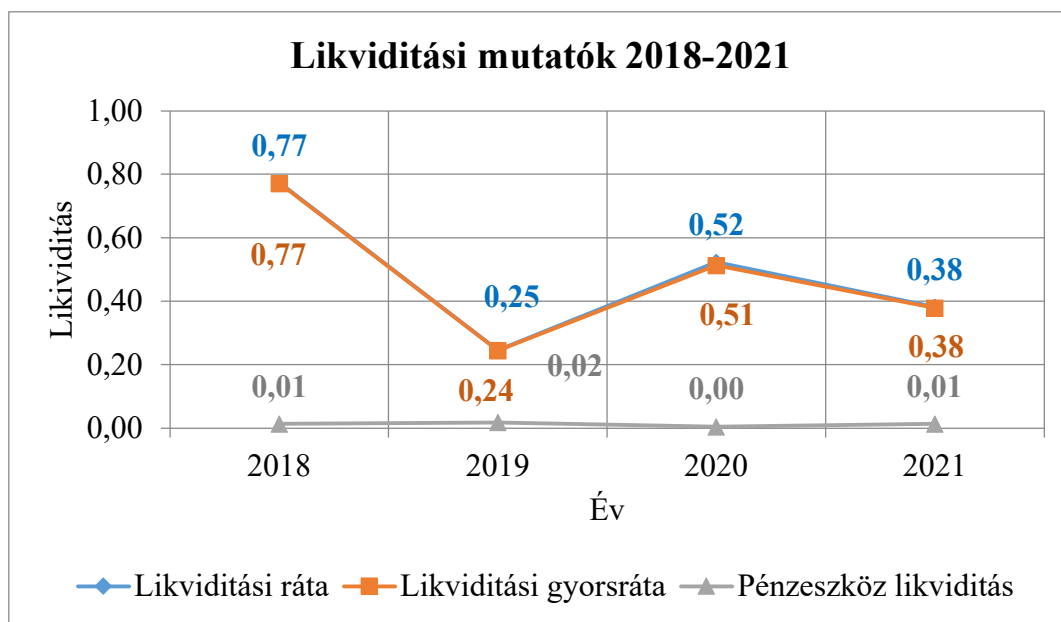
Forrás: a Steker Sped Kft. egyszerűsített éves beszámoló, 2019-2021

A 9. táblázat alapján jól látható, hogy a Steker Sped Kft. nettó forgótőkéje a vizsgált négy év alatt mindvégig negatív előjelű, ami azt jelenti, hogy a vállalat több rövid lejáratú kötelezettséget halmozott fel, mint a likvidnek nevezhető forgóeszköz állománya. A forgóeszközök olyan eszközök, melyek legfeljebb 1 éven belül állnak rendelkezésre, a rövid lejáratú kötelezettségek pedig 1 éven belül esedékesek. 2018-ról 2019-re jelentősen csökkent az értéke, mely nagyfokú likviditási problémákat jelez. Ugyan 2020. évre növekedett a mutató értéke, amely a javuló tendenciát mutatja, azonban 2021-re ismét kedvezőtlen irányba mozdult. A fenti adatok alapján, ha a Kft.-nek az összes rövid lejáratú idegen forrást egyszerre kellene kifizetnie, nem rendelkezne elegendő forgóeszköz-állománnyal, így a befektetett eszközök egy részét is el kellene adnia.

Ahhoz, hogy a rövid távú likviditásról pontosabb képet kapjunk, több mutató értékelése szükséges. A Steker Sped Kft. likviditási rátája abban az esetben értékelhető kedvezőnek, ha a mutató eléri vagy meghaladja az 1,2-es, 1,3-as körüli értéket. A likviditási gyorsráta értékét tekintve pedig a Világbank a 0,7-es érték felett tartja elfogadhatónak, kedvezően értékelhetőnek a mutatót.

Fentiekén túl indokolt lehet a likvid eszközök kategóriájának további szűkítése. A pénzeszköz likviditás a legszűkebben értelmezett likviditási mutató. A pénzeszköz likviditás a társaság rövid lejáratú kötelezettségeinek fedezeteként kizárólag a pénzeszközöket veszi figyelembe. A mutató tehát a pénzeszközök és a rövid lejáratú kötelezettségek hányadosaként számítható. A mutató magas értéke megtévesztő lehet, kedvező helyzettel ellentétben jelezheti azt is, hogy a társaságnak túl magas a szabad, lekötetlen – ezáltal hozamot nem vagy alig termelő – pénzeszközállománya. Pénzeszköz kizárólag a rövid lejáratú kötelezettségek azon részének fedezeteként szükséges, amelyek azonnal esedékes kötelezettségek.

A Steker Sped Kft. likviditási mutatóinak számítását 2018 és 2021 között a 9. ábra tartalmazza:



9. ÁBRA A STEKER SPED KFT. LIKVIDITÁSI MUTATÓI 2019 - 2021 KÖZÖTT

Forrás: a Steker Sped Kft. egyszerűsített éves beszámoló, 2018-2021

Az ábra adatai alapján látható, hogy a likviditási ráta mutató értéke a vizsgált üzleti évek közül egyikben sem érte el, vagy haladta meg az elvárt 1,2-1,3-as szintet. A mutató értéke a 2018. évben volt a legmagasabb, 0,77, ekkor a forgóeszközök a rövid lejáratú kötelezettségek 77%-át voltak képesek fedezni. 2019-ben a mutató értéke meglehetősen alacsony, 0,25 volt. Ez úgy értelmezhető, hogy a társaság forgóeszközei csupán a rövid lejáratú kötelezettségek negyedére tudtak fedezetet nyújtani, amely kedvezőtlennek értékelhető. A több, mint 50%-os csökkenést az okozta, hogy a tárgyévben történt

beruházásokat a vállalkozás jelentős mértékben finanszírozta forgóeszközeiből és kisebb mértékben külső forrásból.

Ezt követően 2020-ban a likviditási ráta értéke 0,52-re emelkedett. Ez az előző üzleti évhez viszonyítva jelentős javulásként értékelhető, viszont még így is az elvárt szint alatt volt. A társaság forgóeszközei a rövid lejáratú kötelezettségek közel felére (52 %-ára) voltak képesek fedezetet nyújtani.

A mutató növekedését az okozta, hogy a vagyoni helyzet elemzése során is említett vagyónövekedés következtében a társaság forgóeszközeinek értéke 2020-ban az előző évi érték 2,6-szorosára növekedett, amely jelenős bővülésként értékelhető. Ezzel párhuzamosan a rövid lejáratú kötelezettségek értéke alacsonyabb mértékben emelkedett, az előző évi érték 1,25-szöröse volt 2020-ban. Ezek a tényezők eredményezték a mutató javulását.

2021-ben a likviditási mutató értéke 0,38-ra csökkent, amely önmagában vizsgálva is kedvezőtlennek tekinthető, valamint az időbeli alakulást tekintve egyaránt negatívan értékelhető, ugyanis a társaság romló rövid távú fizetőképességét jelzi. Bár 2021-ben a társaságnál folytatódott a vagyónövekedés, ezt a befektetett eszközök emelkedése okozta. A forgóeszközök értéke azonban az előző üzleti évhez viszonyítva 33 %-kal visszaesett.

Ez évben ugyan a társaság rövid lejáratú kötelezettségei is csökkentek, a visszaesés ez esetben alig 10 %-os volt. Mivel tehát a társaság forgóeszközeinek értéke magasabb arányban csökkent, mint amekkora arányban a rövid lejáratú kötelezettségek értéke esett vissza, a likviditási ráta romlott, a társaság forgóeszközei nem tudtak fedezetet biztosítani a rövid lejáratú kötelezettségekre, csupán azok 38 %-ára.

A likviditási gyorsráta értékei a vizsgált üzleti években csupán elhanyagolható mértékben tértek el a likviditási ráta értékeitől (9. ábra).

A likviditási gyorsráta és a likviditási ráta értéke a készletek értéke miatt tér el egymástól. A Steker Sped Kft.-nél a vizsgált időszak alatt a készletek értéke – az alaptevékenység jellegéből adódóan – meglehetősen alacsony volt, ezzel magyarázható, hogy a két mutató értékei majdnem megegyeznek egymással.

A likviditási gyorsráta esetében már alacsonyabb a kedvezőnek tekinthető küszöbérték, azonban a 0,7-es, vagy annál magasabb értéket kizárólag a 2018 üzleti évben sikerült elérnie a vállalkozásnak. Ez a mutató is a 2019. évben volt a legkedvezőtlenebb, akkor ugyanis 0,24-re süllyedt az értéke. A vizsgált időszak alatt ez a szám kiemelkedően alacsonynak mondható, hiszen a forgóeszközök a rövid lejáratú kötelezettségek csupán 24%-ra voltak

elegendőek. 2019 és 2020 között kedvezőnek értékelhető a mutató alakulása, mivel 0,24-ről 0,51-re emelkedett. A társaság készletekkel csökkentett forgóeszközei azonban ez évben sem voltak képesek fedezetet nyújtani a rövid lejáratú kötelezettségekre, csupán azok 51 %-ára.

2021-ben a likviditási gyorsráta értéke a likviditási rátához hasonlóan csökkent. A társaság készletekkel csökkentett forgóeszközei a rövid lejáratú kötelezettségek 38 %-ára voltak képesek fedezetet nyújtani. Ezúttal is a társaság romló rövid távú fizetőképességére következtethetünk, amely kedvezőtlennek értékelhető.

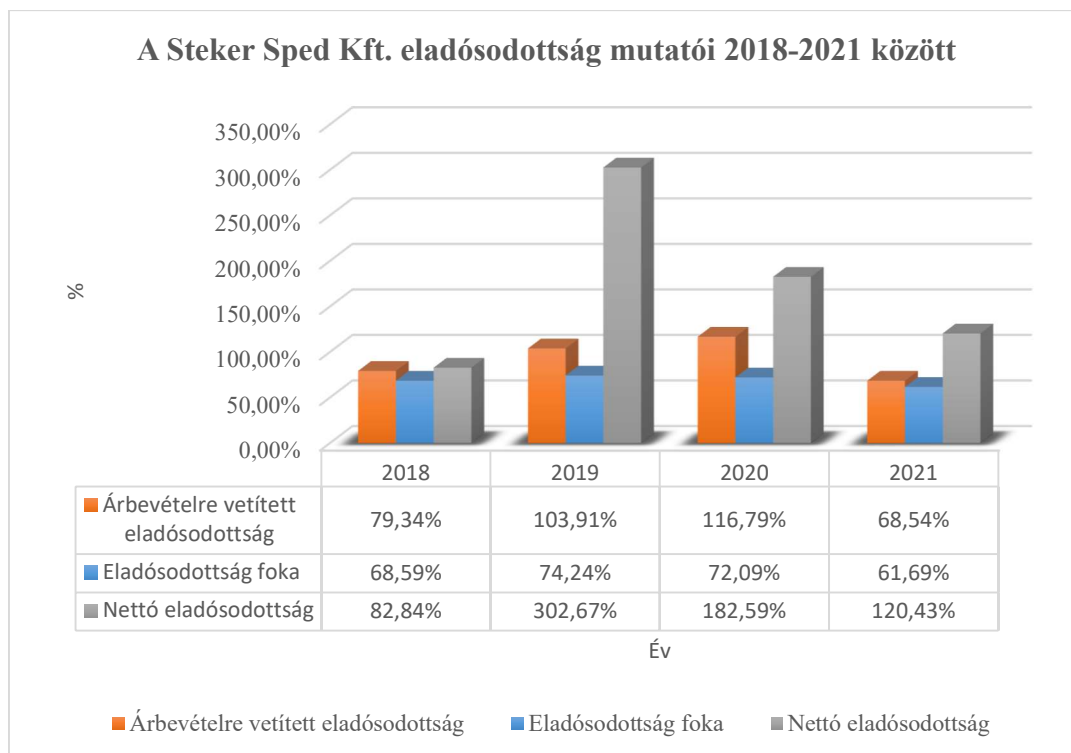
A pénzeszköz likviditás mutatót vizsgálva meglehetősen alacsony értékekkel szembesülhetünk. A mutató időbeli alakulását tekintve nem azonosítható jelentős ingadozás, a mutató vizsgált időszak alatti minimum és maximum értéke alig tér el egymástól, így stagnáló tendenciát nevezhetünk meg.

A társaság pénzeszköz likviditása 2018-ban 0,01, 2019-ben 0,02 értékű volt, amely 2020-ban 0,00-ra csökkent, majd 2021-ben 0,01-re emelkedett. Látható tehát, hogy a társaság pénzeszközei szinte semekkora mértékben nem voltak képesek fedezetet nyújtani a rövid lejáratú kötelezettségekre a vizsgált üzleti évek alatt.

A társaság pénzeszközei tehát elhanyagolható összegűek voltak a rövid lejáratú kötelezettségek értékéhez viszonyítva. A pénzeszközöktől viszont kizárólag az azonnal esedékes kötelezettségek fedezete az elvárt.

Hosszú távú pénzügyi helyzet

A következő fejezetben a vállalkozás adósságállományának vizsgálatára szeretnék figyelmet fordítani, hiszem az elemzés ezen része különösen fontos a hitelezőknek, akik számára a múltbeli adatok segítenek előre jelezni a jövőbeni pénzügyi teljesítőképességet.



10. ÁBRA A STEKER SPED KFT. HOSSZÚTÁVÚ PÉNZÜGYI MUTATÓI 2018 - 2021 KÖZÖTT

Forrás: a Steker Sped Kft. egyszerűsített éves beszámolói 2018-2021 saját szerkesztés

Az adósságráta az a mutató, amely meg fogja mutatni, hogy az eszközállomány mennyire van megterhelve kötelezettségvállalással.

$$\text{Eladósodottság foka} = \text{kötelezettségek} / \text{összes eszköz}$$

Az eladósodottsági mutató mindegyik vizsgált évben igen magas értéket mutatott, 2019-ben és 2020-ban a 70%-ot is meghaladta. A mutató 2021-ben 10%-ot javult, amely köszönhető annak, hogy a kötelezettségek 10%-os csökkenése mellett a Befektetett eszközök, azon belül is a tárgyi eszközök állománya 28%-kal bővült.

$$\text{nettó eladósodottság} = \frac{\text{kötelezettségek} - \text{követelések}}{\text{saját tőke}}$$

Ha a kötelezettségekből levonjuk a követeléseket és ezt a saját tőkéhez viszonyítjuk, akkor láthatjuk, hogy a **nettó eladósodottság** is igen nagy mértékű volt 2019-2021 között. 2018. évben a mutató kedvezőnek értékelhető, mivel a kintlévőségekkel csökkentett kötelezettségek nem kötötték le teljes mértékben a saját tőkét, csupán 83%-ban. Azonban

2019-ben a kötelezettségállomány 38%-os bővülése, a követelésállomány 42%-os csökkenése és az előző évhez képest rendkívül alacsony, 602 ezer forint adózott eredmény, együttesen járultak hozzá a mutató szignifikáns romlásához. Ekkor a saját tőkének nagyon magas, 303%-át kötötték le a kötelezettségek.

2020-ban jelentős javulást tapasztalhatunk, mely annak tudható be, hogy – a követelés és kötelezettség állomány arányaiban véve azonos mértékében történt emelkedése mellett – a saját tőke 47,5%-kal növekedett az előző évhez képest.

A nettó eladósodottság tekintetében 2021-ben is pozitív irányban történő elmozdulást láthatunk, hiszen a 2020. évi 182%-ról 120 %-ra csökkent a mutató értéke, melynek oka az üzleti évben elért 156.907 ezer forint adózott eredmény, ezáltal a saját tőke növekedése.

Megfigyelhetjük, hogy a Steker Sped Kft. eladósodottsága a 2019. évet követően 100% felett marad, azaz a saját tőke továbbra sem fedezi a kötelezettségállományt, azonban csökkenő tendenciát vesz fel.

$$\text{Árbevételre vetített eladósodottság} = \frac{\text{Kötelezettségek} - \text{Pénzeszközök}}{\text{Értékesítés nettó árbevétele}}$$

Az árbevételre vetített eladósodottság kiszámításával megkapjuk, hogy a nettó árbevétel mekkora mértékben képes fedezetet nyújtani a likvid forgóeszközökkel csökkentett kötelezettségekre. A mutató kedvezőnek akkor értékelhető, ha mértéke 100 % -nál lényegesen kisebb. A Steker Sped Kft esetében a 2021. évben alakult legkedvezőbbben, amely az előző évhez képest jelentős mértékű, 53%-os nettó árbevétel növekedésének és a kötelezettségállomány 10%-os csökkenésének köszönhető.

6.3 A jövedelmi helyzet elemzése

A vagyoni és pénzügyi helyzet elemzését követően a továbbiakban a jövedelmi helyzet vizsgálatával foglalkozom, melyek közvetve visszatükrözik a likviditást, a hatékonyságot és az eladósodottságot. A vizsgált társaság jövedelmezőségi mutatóit a 10. táblázat tartalmazza.

9. TÁBLÁZAT A STEKER SPED KFT. JÖVEDELMEZŐSÉGI MUTATÓI 2018 - 2021 KÖZÖTT

Megnevezés	2018	2019	2020	2021
Árbevétel-arányos nyereség (ROS)	9,66%	0,11%	10,97%	15,61%
Tőkearányos jövedelmezőség (ROE)	35,69%	0,41%	38,39%	51,83%
Eszközarányos jövedelmezőség (ROA)	8,66%	0,52%	7,46%	14,90%

Forrás: a Steker Sped Kft. egyszerűsített éves beszámoló, 2018-2021

Az árbevétel-arányos nyereség mutatót tekintve megállapítható, hogy a vizsgált időszak alatt 0,11 és 15,61 % között ingadozott. A két szélső érték között tehát szignifikáns eltérés azonosítható, az időbeli tendenciát tekintve pedig a ROS mutató folyamatos emelkedését olvashatjuk ki a 10. táblázat adataiból.

2019-ben a társaságnak meglehetősen alacsony szintű volt az árbevétel-arányos jövedelmezősége: az árbevétel mindössze 0,11 %-a tért meg a társaság adózott eredményében. 2020-ban viszont a vállalat árbevétel-arányos nyereségében jelentős növekedés következett be. A társaság ez évben 658.627 ezer forint árbevételt realizált, amely 101.148 ezer forinttal volt magasabb az előző üzleti évhez viszonyítva.

Az árbevétel növelése mellett az egyéb ráfordítások is nagy mértékben csökkentek, így a vállalat adózott eredménye 2020-ban 72.230 ezer forint lett, amely az előző évi érték (602 ezer forint) százhusz-szorosa! Ezáltal következett be az árbevétel-arányos jövedelmezőség mutató jelentős javulása: 2020-ban a nettó árbevétel 11 %-ából lett adózott eredmény.

Ezt követően 2021-ben a ROS mutató tovább javult 15,61 %-ra. A mutató javulását az eredményezte, hogy a társaság nettó árbevétele ez évben meghaladta az 1 milliárd forint

értéket, amely az előző év másfélszeresének felel meg. Emellett a társaság egyéb bevétele 2021-ben 32.258 ezer forint volt, amely a 2020-as érték négyszeresének felel meg. Mindezek által a társaság 156.907 ezer forint adózott eredményt realizált, amely az előző évi eredmény duplájának felel meg.

A három vizsgált jövedelmezőségi mutató közül a tőkearányos megtérülés mutató volt a legmagasabb értékű a vizsgált időszak alatt, melyet a 10. táblázat 2. sorban találhatunk.

A tőkearányos megtérülés mutató is folyamatos, jelentős emelkedést mutatott 2019 és 2021 között. 2019-ben a tőkearányos megtérülés 0,41 % volt, amely 2020-ban 38 %-ra, majd 2021-ben 52 %-ra emelkedett. Azaz egységnyi saját tőkével 0,52 egységnyi adózott eredményt lehetett elérni.

Ahogy azt már a vagyoni helyzet elemzésénél is megállapítottuk, a vállalat az egyes üzleti években elért adózott eredményét visszaforgatta a vállalkozásba, így az eredménytartalék növelése útján a saját tőke értéke is évről-évre emelkedett. Emellett a társaság adózott eredménye is dinamikusan növekedett a vizsgált időszak alatt, ahogy azt a ROS mutatónál részletesen áttekintettük. Mivel az adózott eredmény értéke magasabb mértékben emelkedett, mint amekkora ütemben az átlagos saját tőke értéke nőtt, a tőkearányos megtérülés folyamatosan javult. Ez pozitívan értékelhető, hiszen arra enged következtetni, hogy a vállalat jövedelmi helyzete egyre kedvezőbb, ugyanis egységnyi befektetett tőkével egyre magasabb mértékű adózott eredmény érhető el.

Az eszközarányos megtérülés mutató vizsgálata is a jövedelmi helyzet folyamatos javulására enged következtetni. 2019-ben a ROA mutató értéke 0,08 % volt, amely 2020-ban 8 %-ra, majd 2021-ben 14 %-ra emelkedett. Azaz egységnyi eszköz alkalmazásával egyre magasabb egységnyi adózott eredmény volt elérhető a vizsgált időszak alatt, amely kedvezően értékelhető.

Élőmunka-arányos jövedelmezőséget a szakirodalom szerint akkor érdemes használni, ha az élőmunkának meghatározó szerepe van a vállalkozás tevékenységében, annak eredményességének alakulásában. Azt gondolom, hogy a Steker Sped Kft. esetében is érdemes vizsgálni, hiszen a mutató kiszámításával értékelhetjük, hogy a vállalat létszámkapacitását hogyan tudta kihasználni. A vizsgálat során a különböző eredménykategóriákat vettem össze a vállalkozás létszámához viszonyítva.

10. TÁBLÁZAT LÉTSZÁM ÉS ÁRBEVÉTEL ADATOK 2018 ÉS 2021 KÖZÖTT

Megnevezés	2018	2019	2020	2021
Létszám (fő)	18	20	27	43
Árbevétel (e Ft)	533 034	557 479	658 627	1 005 439

Forrás: a Steker Sped Kft. egyszerűsített éves beszámoló, 2018-2021

Fenti 11. táblázatból kitűnik, hogy a 2018-2021 közötti árbevétel növekedéssel párhuzamosan a foglalkoztatotti létszám is növekedett, azonban, az egy főre jutó nettó árbevétel kiszámításakor láthatjuk, hogy ez a létszámnövekedés kedvezőtlen irányba mozdította a vállalkozás termelékenységét.

11. TÁBLÁZAT ÉLŐMUNKA-ARÁNYOS JÖVEDELMEZŐSÉGI MUTATÓK

Megnevezés	2018	2019	2020	2021
1 főre jutó nettó árbevétel (eFt)	29 613	27 874	24 394	23 382
1 főre jutó üzemi eredmény	3 198	442	3 059	4 011
1 főre jutó adózás előtti eredmény	3 005	205	2 959	3 918

Forrás: a Steker Sped Kft. egyszerűsített éves beszámoló, 2018-2021

Az 1 főre jutó nettó árbevétel 2018-ban volt a legmagasabb és 2021-ben a legalacsonyabb, holott a legmagasabb árbevételt 2021-ben érte el a vállalkozás. A mutató romló tendenciája szervezetlenségre, át nem gondolt folyamatokra, rossz szervezésre enged következtetni.

Az egy főre jutó üzemi eredmény és adózás előtti eredmény vizsgálatokor eltérő eredményeket kapunk. A 2019-ben tapasztalható a legjelentősebb teljesítményromlás, itt 1 fő csupán 442 ezer forintnyi üzemi eredményt és 205 ezer forint adózás előtti eredményt realizált a vállalkozásnak. 2020. évre az értékek már kedvezőbben alakultak, de még mindig nem érték el a 2018.évi szintet sem. 2021-ben sikerült javítani a korábbi évekhez képest, de ezek az értékek még magyarországi viszonylatban is nagyon alacsonynak számítanak.

7 Következtetések

A vizsgált időszakban a mérlegfőösszeg folyamatosan lassan növekszik. Ennek oka, hogy a vállalkozás forgóeszköz és befektetett eszközök mérlegértéke is folyamatosan növekvő tendenciát mutat. A forgóeszközök egészen 2020-ig növekednek, ezt követően visszaesést tapasztalhatunk. Ez a visszaesés viszont nem igaz a befektetett eszközökre.

A mérlegfőösszeg növekedésre arra ad következtetést, hogy a vállalkozás forrásaiban is növekedésnek kellett végbe menni. A passzívák között a saját tőke értéke növekedett a legnagyobbat. A kötelezettségek értéke ugyan úgy viselkedik, mint az aktívák között a forgóeszköz. A kötelezettségek értéke 2020-ig növekszik, majd hirtelen visszaesik. Ez a visszaesés összefügg a forgóeszközök csökkenésével. Ennek oka, hogy a forgóeszközök között vannak nyilvántartva a készletek, áruk. Ezeknek a beszerzéseknek pedig a kötelezettségei a rövid lejáratú kötelezettségekben vannak jelen. Amennyiben a vállalkozásnak csökken a beszerzésének értéke csökkeni fog a forgóeszközök és a rövid lejáratú kötelezettségek mérlegértéke is.

Az értékesítésből származó nettó árbevételre ugyan az a növekedés igaz, mint az mérlegfőösszegre. Ennek oka, hogy a vállalkozás egyre nagyobb volumenben volt képes szolgáltatni a vizsgált időszakban. Az értékesítésből származó nettó árbevétel növekedésre együtt jár azzal, hogy a vállalkozás ráfordításai is növekedésnek indul. Kivételt képez ez alól az egyéb ráfordítások. Az egyéb ráfordításokba olyan értékeket számolunk el, ami közvetlenül a vállalkozás tevékenységéhez nem kapcsolódik és váratlanul következik be.

A tőkeellátottság növekedése összefügg a mérlegfőösszeg és a saját tőke mérlegértékének növekedésével. A tőkefeszültség oka, pedig az idegen tőke csökkenése, tehát a kötelezettségek csökkenése. Ugyan ebből az okból csökkent a vállalkozás eladósodottsága.

Annak ellenére, hogy a vállalkozásnál csökkent a kötelezettségek értéke, a vizsgált 4 évben a rövid lejáratú kötelezettségek értéke végig magasabb volt, mint a likvidnek tekinthető forgóeszközök értéke. Ennek egyik következménye, hogy a vállalkozás nettó forgótőke értéke végig negatív értékű. A másik következménye pedig az, hogy a likviditási ráták értéke nem éri el a megfelelőnek nevezhető tartományt. A likviditási rátát megfelelőnek tekintjük, ha a mutató értéke 1,2-1,3 körül. De ez sosem valósul meg, mert a rövid lejáratú

kötelezettségek értéke, mindig magasabb, mint a forgóeszközök értéke. A likviditása ebből kifolyólag a vállalkozásnak nem megfelelő.

A pénzeszköz likviditás alacsony értéke mögött nem a forgóeszközök alacsony értéke áll, hanem hogy a vállalkozás pénzeszközeinek mérlegértéke nagyon alacsony a rövid lejáratú kötelezettségekhez képest. Azonban ez nem tekinthető problémának, hiszen a nagy mennyiségű pénzeszközök nagyon alacsony jövedelmezőséggel bírnak.

A ROE mutató növekedése mögött az áll, hogy a vállalkozás adózás előtti eredménye és saját tőke értéke is megnövekedett. De a saját tőke értéke mindvégig magasabb volt, mint az adózott eredmény értéke, ebből kifolyólag volt képes a ROE mutató folyamatosan növekedni. A saját tőke növekedése mögött az áll, hogy 2021-ben a vállalkozás lekötött tartalékot képzett, illetve a vizsgált időszakban végig tudott profitot termelni. Ez pedig azt eredményezte, hogy az adózott eredménye és az eredménytartalék is végig pozitív mérlegértékű volt.

A ROA mutató is ugyan olyan növekedést produkál, mint az előbbieken vizsgált ROE mutató. E növekedés mögött az áll, hogy a vállalkozás mérlegfőösszeg folyamatos növekvő tendenciát produkál és az adózás előtti eredménynél mindig nagyobb.

A ROS mutató értékének meghatározása kicsit összetettebb, mint az előbbi mutatók értékének meghatározása. A képletben szerepel az adózás előtti eredmény és az árbevétel is, ezekről az értékekről már az előbbieken szót ejtettem. Viszont még nem foglalkoztam az egyéb bevétellel és a pénzügyi bevétellel. A pénzügyi bevételekhez tartozik, például az árfolyamnyereség, a kapott kamat. A pénzügyi műveletek bevétele folyamatosan hullámzik, egyszer magas egyszer alacsony az értéke. Az egyéb bevételekre ugyan ez a hullámlás igaz. Viszont ezt a hullámlást nem tükrözi a ROS mutató számított értéke, mely folyamatos növekvő értéket produkál. Ez abból következik, hogy a vállalkozás árbevétele és adózás előtti eredménye stabil és folyamatosan növekvő és korrigálni tudja a pénzügyi műveletek és az egyéb bevételek hullámlását.

8 Összefoglalás

Dolgozatomban a Steker Sped Kft. 2018 és 2021 közötti vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét elemeztem a társaság által közzétett egyszerűsített éves beszámolók alapján, gazdasági mutatószámok segítségével.

A vagyoni helyzet elemzése során megállapítottam, hogy a társaságnál a vizsgált időszak alatt folyamatos vagyonbővülés ment végbe. A tőkeszerkezet elemzése során láthatóvá vált, hogy a társaság tőkeellátottsága folyamatosan növekedett, azaz a vállalat egyre inkább törekszik belső forrásokból finanszírozni tevékenységét, működését. Az illeszkedési elv vizsgálatának eredményeként megállapítottam, hogy a társaság agresszív finanszírozási politikát folytatott 2018 és 2021 között. Összességében a társaság vagyoni helyzete kedvezően értékelhető.

A pénzügyi helyzet vizsgálata során megállapítottam, hogy a likviditási mutatók nem érték el az elvárt küszöbértékeket, illetve 2020 és 2021 között romló tendenciát azonosítottam. Ezek alapján a társaság pénzügyi helyzete kedvezőtlennek minősíthető, hiszen a forgóeszközök nem tudják fedezni a rövid lejáratú kötelezettségek értékét.

A jövedelmi helyzet elemzése során folyamatos és dinamikus emelkedést tapasztaltam a vizsgált megtérülési mutatókon. Ezek alapján a társaság jövedelmi helyzete kedvezőnek értékelhető, hiszen a megtérülés évről-évre javult.

Azt, hogy a Steker Sped Kft. követni fogja-e az eddigi növekedési tendenciáit, nehéz megjósolni. A 2020-2021. év eredményei alapján elmondhatjuk, hogy – ha nem is ilyen ütemben –, de a további fejlődés borítékolható. Azonban, figyelembe kell vennünk a mai gazdasági események sokaságát, világpolitikai helyzetet, melyeket a jelenleg Ukrajnában zajló háború új mederbe terelt. 2022. évben a fuvarozók költségei rekord szintre emelkedtek. Már az első negyedévben megugrottak az üzemanyag árak, valamint a bérköltségek. A második negyedévtől a fuvarozókra vonatkozóan megszüntették az üzemanyagár-stoppot, ezáltal a költségek már az első félévben elérték azt a szintet, melyet egész évre jósoltak. A kisebb vállalkozásokat a szféra már ebben az időszakban elveszítette. Az év második felében az energiaárak is elszabadultak. Ez tovább rontotta a cégek fennmaradási esélyeit. A tőkeerős, valamint a megfelelő kapcsolati és megbízói rendszerrel rendelkező „nagyobb”

fuvarozók maradtak életben, akik időben tudtak reagálni a piac megváltozott mivoltára. A csökkenő fuvarozói kapacitás ekkor már tisztán látható volt.

A kialakult fuvarozó hiány miatt 2022. évben a Steker Sped Kft. tovább tudta erősíteni piaci helyzetét újabb díjemeléssel, és üzemanyag kompenzáció bevezetésével (gázolaj piaci árát követő százalékos szorzó, mely emeli a fuvardíj összegét). Azonban a közúti költségek emelkedése ezzel még korántsem fejeződött be. Elemzők szerint az energiaellátás bizonytalansága tovább növelheti a gázolaj árát, tovább nőhet a jelenleg is magas infláció, a rezsiköltségek növekedése pedig az alkalmazottak részéről béremelési igényt generál majd.

Irodalomjegyzék

Szakirodalom:

- Adorján Cs. - Borzáné Botka. E. - Dömötörfy J. - Gubányi L. - Lukács J. - Nagy K. - Papp J. (2003): Számvitel és elemzés II. Budapest, Magyar Könyvvizsgálói Kamara.
- Blumné Bán, E. - P. Pucsek J. (2011): A vállalati elemzés alapismeretei. Budapest, Saldo Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt.
- Bíró T. - Sztanó I. - Pucsek J. - Kresalek P. (2016): A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése. Budapest, Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zrt.
- Huzdik K. - Baranyai Zs. - Nagy L. (2020): Pénzügyekről józanul, bevezetés a pénzügyi elemzés világába. Budapest, Nemzeti Közszerológati Egyetem.
- Katonáné Erdélyi E. (2015): Számvitel alapjai. Eger, Líceum Kiadó.
- Körmendi, L. - Kresalek, P. (2006): A vállalkozások elemzésének módszertani alapjai. Budapest, Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zrt.
- Kresalek P. (2003): Tervezés a vállalkozások gyakorlatában. Budapest, Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zrt. 81-87. p.
- Otto H. J. - Andreas O. (2000): Mérlegelemzés. Budapest: Kossuth Kiadó.
- Pucsek J. (2013): Pénzügyi és számviteli kontrolling. Budapest, Budapesti Gazdasági Főiskola.
- Róth J. - Adorján Cs. - Lukács J. - Veit J. (2008): Pénzügyi számvitel. Budapest, Magyar Könyvvizsgálói Kamara Oktatási Központ Kft.
- Róth J. - Adorján Cs. - Lukács J. - Veit J. (2019): Számviteli esettanulmányok. Budapest, Magyar Könyvvizsgálói Kamara Oktatási Központ Kft.
- Siklósi Á. - Veress A. (2011): Pénzügyi számvitel II. A beszámolóképzítés. Budapest, Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zrt. 387-388. p.
- Sztanó I. (2019): A Számvitel alapjai. Budapest: Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zrt.

- Sztanó I. - Siklósi Á. - Korom E. Veress A. - Simon Sz. - Miklósyné Ács K. - Baloghné Gáspár A. (2006). Pénzügyi számvitel II. A beszámoló összehasonlítása. Budapest: Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zrt.
- Takács A. (2015): Vállaltértékelés magyar számviteli környezetben. Budapest: Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Rt.
- Tompa M. (1993): Könyvvizsgálat és mérlegelemzés a gyakorlatban. Budapest: Consultatio Gazdasági és Adóügyi Tanácsadó Kft.
- Vajna Istvánné - Tangl A. (2020): Számvitel Alapjai BA-BSc-FOSzK Képzések számára. Gödöllő: SZIE-GTK Pénzügyi, Számviteli és Kontrolling Intézet.

Egyéb irodalom:

- Kresalek P. (2004): A számviteli beszámolók elemzésének egyes elméleti kérdései. In: BGF Tudományos évkönyv 2004 119-130. p.

Internetes hivatkozások:

- 2000. évi C. törvény (Számviteli törvény). 1.§ - 155.§ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0000100.tv> a letöltés ideje: 2022.02.15.
- 261/2011. (XII. 7.) Korm. rendelet. (2011). <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100261.kor> A letöltés ideje: 2022.03.17.
- Musinszki Z. (2013): Mit mutat a mérleg? A hányadoselemzés alapjai és buktatói Controller info I. évfolyam 2013/12., 20-26. p. <https://gtk.uni-miskolc.hu/files/6971/Mit+mutat+a+m%C3%A9rleg+-+P%C3%A9nz%C3%BCgyi+kimutat%C3%A1sok+elemz%C3%A9se.pdf> A letöltés ideje: 2023.02.22.
- Paár D. – Ambrus R. – Szóka K. (2021). Gazdasági elemzés a beszámolók információi alapján. Sopron: Soproni egyetemi kiadó http://publicatio.uni-sopron.hu/2214/1/Paar-Ambrus-Szoka_Gazdasagi_elemzes_2021.pdf A letöltés ideje: 2022.09.16.

- Sallai Cs. (2019): Kinek készül a beszámoló?
<https://www.vezinfolblog.hu/kinek-keszul-a-beszamolo/> A letöltés ideje: 2022.11.15.
- Takács A. (2008): A fundamentális vállalatérték és a tőkepiaci érték viszonya a magyar tőzsdei vállalatoknál doktori (PhD) értekezés. Pécs: Pécsi Tudományegyetem.
<https://pea.lib.pte.hu/handle/pea/15297?show=full> A letöltés ideje: 2022.11.15.
- Transpack (2022): Tömegével jön az indiai munkaerő, Transpack-2022/II. lapszám cikke
<https://transpack.hu/2022/05/16/logisztika-munkaero-sofor-waberers-csomagolas/>
A letöltés ideje: 2022.09.28.
- Varga I. (2009): A valódiság elvének érvényesülése a magyar számviteli rendszerben Ph.D. értekezés. Sopron: Nyugat-magyarországi Egyetem.
<http://doktori.uni-sopron.hu/id/eprint/272/1/disszertacio.pdf> A letöltés ideje: 2022.02.25.

Mellékletek

1. számú melléklet: A Steker Sped Kft. 2018-2021. évi beszámoló adatai

Steker Sped Kft. 2018-2021 évi beszámoló adatok
Általános üzleti évet záró Egyszerűsített éves beszámoló
MÉRLEG , Sztv. Szerinti "A" változattal

Pénznem: HUF
Pénzegység: ezer

Tételsor elnevezése	2018	2019	2020	2021
Eszközök (aktívák)				
A. Befektetett eszközök	278 029	629 374	673 795	860 329
I. Immateriális javak	5 180	4 653	4 129	4 078
II. Tárgyi eszközök	272 849	624 721	669 666	856 251
III. Befektetett pénzügyi eszközök	0	0	0	0
B. Forgóeszközök	315 331	141 141	373 174	248 765
I. Készletek	1 014	1 014	7 029	1 673
II. Követelések	308 871	129 641	362 945	238 581
III. Értékpapírok	0	0	0	0
IV. Pénzeszközök	5 446	10 486	3 200	8 511
C. Aktív időbeli elhatárolások	31 090	23 912	24 482	21 636
Eszközök (aktívák) összesen	624 450	794 427	1 071 451	1 130 730
Források (passzívák)				
D. Saját tőke	144 220	152 022	224 252	381 159
I. Jegyzett tőke	25 000	25 000	25 000	25 000
II. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke	0	0	0	0
III. Tőketartalék	0	0	0	0
IV. Eredménytartalék	11 741	126 420	127 022	139 252
V. Lekötött tartalék	56 000	0	0	60 000
VI. Értékelési tartalék	0	0	0	0
VII. Adózott eredmény	51 479	602	72 230	156 907
E. Céltartalékok	0	0	0	0
F. Kötelezettségek	428 338	589 760	772 406	697 602
I. Hátrasorolt kötelezettségek	0	0	0	0
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	20 735	16 610	58 803	45 496
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	407 603	573 150	713 603	652 106
G. Passzív időbeli elhatárolások	51 892	52 645	74 793	51 969
Források (passzívák) összesen	624 450	794 427	1 071 451	1 130 730

Steker Sped Kft. 2018-2021 évi beszámoló adatok
Általános üzleti évet záró Egyszerűsített éves beszámoló
EREDMÉNYKIMUTATÁSA, Összköltség eljárással

Pénznem: HUF
Pénzegység: ezer

Tételsor elnevezése	2018	2019	2020	2021
I. Értékesítés nettó árbevétele	533 034	557 479	658 627	1 005 439
II. Aktivált saját teljesítmények értéke	0	0	0	0
III. Egyéb bevételek	7 545	17 370	8 081	32 258
IV. Anyagjellegű ráfordítások	344 710	423 319	473 982	654 063
V. Személyi jellegű ráfordítások	44 271	50 639	54 978	142 444
VI. Értékcsökkenési leírás	35 065	36 940	42 844	43 774
VII. Egyéb ráfordítások	58 972	55 108	12 312	24 940
A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye	57 561	8 843	82 592	172 476
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei	142	112	1 267	707
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	3 605	4 849	3 955	4 704
B. Pénzügyi műveletek eredménye	-3 463	-4 737	-2 688	-3 997
C. Adózás előtti eredmény	54 098	4 106	79 904	168 479
X. Adófizetési kötelezettség	2 619	3 504	7 674	11 572
D. Adózott eredmény	51 479	602	72 230	156 907

2. számú melléklet: Ábrák jegyzéke

1. ábra Számviteli alapelvek.....	5
2. ábra Beszámolók fajtái	10
3. ábra Az áruszállítás más szállítási módokhoz viszonyítva.....	30
4. ábra A Steker Sped Kft logója.....	32
5. ábra A Steker Sped Kft. központja	33
6. ábra A Steker Sped Kft. flottájának egy része.....	34
7. ábra A Steker Sped Kft. szervezeti felépítése.....	39
8. ábra Eszközfücsoportok aránya a mérlegfőösszegen belül	42
9. ábra A Steker Sped Kft. likviditási mutatói 2019 - 2021 között	46
10. ábra A Steker Sped Kft. hosszútávú pénzügyi mutatói 2018 - 2021 között.....	49

3. számú melléklet: Táblák jegyzéke

1. Táblázat Eszközszerkezeti mutatók.....	17
2. Táblázat Forrásszerkezeti mutatók	18
3. Táblázat Likviditási mutatók	21
4. Táblázat Adósságállomány elemzés mutatói.....	22
5. Táblázat Jövedelmezőségi mutatók	24
7. Táblázat A mérlegfőösszeg alakulása 2018 - 2021 között	40
8. Táblázat A források összetétele, tőkeszerkezeti mutatók.....	43
9. Táblázat A Steker Sped Kft. nettó forgótőke alakulása 2018 - 2021 között	45
10. Táblázat A Steker Sped Kft. jövedelmezőségi mutatói 2018 - 2021 között	51
11. Táblázat Létszám és árbevétel adatok 2018 és 2021 között.....	53
12. Táblázat Élőmunka-arányos jövedelmezőségi mutatók	53

Függelékek

1. sz. függelék – Eredetiség és szellemi tulajdonkezelési nyilatkozat

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Pekker Zsanett
A Hallgató Neptun kódja: BL7BMG
A dolgozat címe: A Steker Sped Kft. vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének vizsgálata a 2018-2021. évi beszámolók alapján
A megjelenés éve: 2023
A konzulens tanszék neve: Befektetési, Pénzügyi és Számviteli Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, s az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a Záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe.

Kelt: Budapest, 2023. április 27.


Hallgató aláírása

2. sz. függelék – Konzultációs nyilatkozat

NYILATKOZAT

Alulírott Pekker Zsanett, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdasági Intézet, Befektetési, Pénzügyi és Számviteli Tanszék, pénzügy-számvitel szak nappali/levelező* tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Szakdolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: Budapest, 2023. április 27.



Hallgató

NYILATKOZAT

A dolgozat készítőjének konzulense nyilatkozom arról, hogy a Záródolgozatot/Szakdolgozatot/Diplomadolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A Záródolgozatot/Szakdolgozatot/Diplomadolgozatot záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom*.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2023. április 27.

Belovecz M.

Belső konzulens

A SZAKDOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

A Steker Sped Kft. vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének vizsgálata a 2018-2021. évi beszámolók alapján

Pekker Zsanett

Pénzügyi és számviteli szak, alapképzés, levelező tagozat

Befektetési, Pénzügyi és Számviteli Tanszék

Belső témavezető: Dr. Belovecz Mária, egyetemi docens

A gazdálkodó szervezetek számára mára már elengedhetlenné vált az, hogy tisztában legyenek a vállalatukkal kapcsolatos pénzügyi- és számviteli információkkal, hiszen mindezek tudatában tudják meghozni napi vagy hosszabb távú döntéseiket. A dolgozat célja, hogy a megszerezett tapasztalataim és az egyetemen elsajátított tudásommal, olyan komplex elemzés készítése a Steker Sped Kft-ről, mely által a cégvezetők is egy átfogó képet kaphatnak a vállalkozásukról.

Dolgozatomban a társaság vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét elemeztem 2018-2021. évi közzétett egyszerűsített éves beszámolók alapján, gazdasági mutatószámok segítségével. A vagyoni helyzet elemzése során megállapítottam, hogy a társaságnál a vizsgált időszak alatt folyamatos vagyonbővülés ment végbe, a társaság tőkeellátottsága folyamatosan növekedett.

A pénzügyi helyzet vizsgálata során megállapítottam, hogy a likviditási mutatók nem érték el az elvárt küszöbértékeket, illetve 2020 és 2021 között romló tendencia figyelhető meg. A vállalkozás likviditása ebből kifolyólag nem megfelelő.

A jövedelmi helyzet elemzése során folyamatos és dinamikus emelkedést tapasztaltam a vizsgált megtérülési mutatókon. Ezek alapján a társaság jövedelmi helyzete kedvezőnek értékelhető, hiszen a megtérülés évről-évre javult.